

Valdybos nuomonė (64 straipsnis)

Nuomonė 22/2024 dėl tam tikrų prievolių, atsirandančių dėl pasitikėjimo duomenų tvarkytoju (-ais) ir pagalbiniu (-iais) duomenų tvarkytoju (-ais)

Priimta 2024 m. spalio 7 d.

Translations proofread by EDPB Members.

This language version has not yet been proofread.

Santrauka

Danijos priežiūros institucija paprašė EDAV pateikti nuomonę bendro taikymo pagal BDAR 64 straipsnio 2 dalį klausimais. Šia nuomone prisidedama prie to, kad nacionalinės priežiūros institucijos suderintai aiškintų tam tikrus BDAR 28 straipsnio aspektus, prireikus siejant juos su BDAR V skyriumi. Visų pirma nuomonėje nagrinėjami klausimai dėl tam tikrų duomenų valdytojų, kurie pasitelkia duomenų tvarkytojus ir pagalbinius duomenų tvarkytojus, pareigų, kylančių visų pirma iš BDAR 28 straipsnio, aiškinimo, taip pat dėl duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutarčių formuluočių. Klausimai susiję su asmens duomenų tvarkymu EEE, taip pat duomenų tvarkymu juos perdavus trečiajai šaliai.

Šioje nuomonėje Valdyba daro išvadą, kad duomenų valdytojai turėtų visada turėti lengvai prieinamą informaciją apie visų duomenų tvarkytojų, pagalbinių duomenų tvarkytojų ir kt. tapatybę (t. y. vardą, pavardę, adresą, kontaktinį asmenį), kad galėtų geriausiai įvykdyti savo pareigas pagal BDAR 28 straipsnį, neatsižvelgiant į pavojų, susijusį su duomenų tvarkymo veikla. Šiuo tikslu duomenų tvarkytojas turėtų aktyviai teikti duomenų valdytojui visą šią informaciją ir ją nuolat atnaujinti.

BDAR 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad duomenų valdytojai privalo pasitelkti duomenų tvarkytojus, „kurie pakankamai užtikrina“, kad „tinkamos“ priemonės būtų įgyvendintos taip, kad duomenų tvarkymas atitiktų BDAR reikalavimus ir būtų užtikrinta duomenų subjektų teisių apsauga. Teikdama savo nuomonę, EDAV mano, kad, vertindamos, ar duomenų valdytojai laikosi šios prievolės ir atskaitomybės principo (BDAR 24 straipsnio 1 dalis), priežiūros institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kad pasitelkus duomenų tvarkytojus neturėtų sumažėti duomenų subjektų teisių apsaugos lygis. Duomenų valdytojo *prievolė* patikrinti, ar (pagalbiniai) duomenų tvarkytojai „pakankamai užtikrina“, kad įgyvendintų duomenų valdytojo nustatytas tinkamas priemonės, turėtų būti taikoma neatsižvelgiant į pavojų duomenų subjektų teisėms ir laisvėms. Tačiau tokio patikrinimo *apimtis* praktikoje skirsis priklausomai nuo šių techninių ir organizacinių priemonių pobūdžio, kurios, atsižvelgiant į tokio pavojaus lygį, gali būti griežtesnės arba platesnės.

Be to, EDAV nuomonėje nurodo, kad nors pirminis duomenų tvarkytojas turėtų užtikrinti, kad jis pasiūlytų pakankamas garantijas teikiančius pagalbinius duomenų tvarkytojus, galutinį sprendimą, ar pasitelkti konkretų pagalbinį duomenų tvarkytoją, ir sprendimą dėl su tuo susijusios atsakomybės, įskaitant garantijų tikrinimą, priima duomenų valdytojas. Priežiūros institucijos turėtų įvertinti, ar duomenų valdytojas gali įrodyti, kad jo (pagalbinių) duomenų tvarkytojų teikiamų garantijų pakankamumo patikrinimas atliktas duomenų valdytojui priimtiniu būdu. Duomenų valdytojas gali nuspręsti remtis iš duomenų tvarkytojo gauta informacija ir prireikus ją papildyti (pavyzdžiui, jei ji atrodo neišsami, netiksli arba kelia klausimų). Tiksliau, tvarkydamas duomenis, kurie kelia didelį pavojų duomenų subjektų teisėms ir laisvėms, duomenų valdytojas turėtų padidinti tikrinimo lygį, t. y. patikrinti pateiktą informaciją. Šiuo atžvilgiu EDAV mano, kad pagal BDAR duomenų valdytojas neturi pareigos sistemingai prašyti pateikti sutartis su pagalbiniais duomenų tvarkytojais, kad patikrintų, ar pirminėje sutartyje numatytos duomenų apsaugos pareigos duomenų tvarkymo grandinėje buvo perduotos žemesnei grandžiai. Kiekvienu konkrečiu atveju duomenų valdytojas turėtų įvertinti, ar būtina bet kuriuo metu prašyti tokių sutarčių kopijos ar jas peržiūrėti, kad jis galėtų įrodyti atitiktį pagal atskaitomybės principą.

Kai asmens duomenys už EEE ribų perduodami tarp dviejų (pagalbinių) duomenų tvarkytojų pagal duomenų valdytojo nurodymus, duomenų valdytojui vis tiek taikomos BDAR 28 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos dėl „pakankamų garantijų“, be tų, kurios numatytos 44 straipsnyje, siekiant užtikrinti, kad dėl asmens duomenų perdavimo nebūtų pakenkta BDAR garantuojamam apsaugos lygiui. Duomenų tvarkytojas ir (arba) eksportuotojas turėtų parengti atitinkamus dokumentus, atsižvelgdamas į teismų praktiką ir kaip paaiškinta EDAV rekomendacijose 01/2020. Duomenų valdytojas turėtų įvertinti tokius dokumentus ir gebėti juos pateikti kompetentingai priežiūros institucijai. Duomenų valdytojas gali remtis iš duomenų tvarkytojo ir (arba) eksportuotojo gautais dokumentais ar informacija ir prireikus ją papildyti. Duomenų valdytojo pareigos įvertinti šiuos dokumentus mastas ir pobūdis gali priklausyti nuo duomenų perdavimui taikyto pagrindo ir to, ar duomenų perdavimas yra pirminis ar tolesnis perdavimas.

EDAV nuomonėje taip pat nagrinėjo klausimą dėl duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutarčių formuluočių. Primenant bendrąjį principą, kad sutartys negali būti viršesnės už įstatymus, šiuo atžvilgiu pagrindinis elementas yra duomenų tvarkytojo įsipareigojimas tvarkyti asmens duomenis tik pagal dokumentais įformintus duomenų valdytojo nurodymus, išskyrus atvejus, kai iš duomenų tvarkytojo *„reikalaujama [tvarkyti duomenis] pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui“* (BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktas). Atsižvelgdama į šalims suteiktą sutarties laisvę pritaikyti duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartį prie savo aplinkybių, neviršijant BDAR 28 straipsnio 3 dalyje nustatytų ribų, EDAV laikosi nuomonės, kad įtraukti žodžius *„išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui“* (pažodžiui arba labai panašiais žodžiais) labai rekomenduotina, bet neprivaloma.

Dėl variantų, panašių į *„išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“*, EDAV laikosi nuomonės, kad tai lieka šalių sutartinės laisvės prerogatyva ir savaime nepažeidžia BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto. Kartu EDAV savo nuomonėje nurodo keletą klausimų, nes tokia sąlyga neatleidžia duomenų tvarkytojo nuo pareigos laikytis BDAR nustatytų prievolių.

Kalbant apie asmens duomenis, kurie perduodami už EEE ribų, EDAV mano, jog mažai tikėtina, kad formuluotė *„išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“* savaime yra pakankama, kad būtų laikomasi BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto, siejamo su V skyriumi. Kaip matyti iš Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų ir rekomendacijų dėl įmonei duomenų valdytojui privalomų taisyklių, BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktas iš esmės netrukdo į sutartį įtraukti nuostatas, susijusias su trečiosios valstybės teisės reikalavimais perduotiems asmens duomenims tvarkyti. Tačiau, kaip ir šių dokumentų atveju, reikėtų atskirti trečiosios valstybės teisę, kuri pakenktų BDAR užtikrinamos apsaugos lygiui, nuo trečiosios valstybės teisės, kuri jam nekenktų. Galiausiai EDAV primena, kad galimybė, kad trečiosios valstybės teisė trukdytų laikytis BDAR, turėtų būti veiksnys, į kurį šalys turėtų atsižvelgti prieš sudarydamos sutartį (duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo arba duomenų tvarkytojo ir pagalbinių duomenų tvarkytojo).

Jei duomenų tvarkytojas tvarko asmens duomenis EEE, tam tikromis aplinkybėmis jis vis tiek gali susidurti su trečiosios šalies teise. EDAV pabrėžia, kad į sutartį įtraukus formuluotę, panašią į *„išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“*, duomenų tvarkytojas nėra atleidžiamas nuo prievolių pagal BDAR.

Galiausiai EDAV laikosi nuomonės, kad duomenų tvarkytojo įsipareigojimas tvarkyti tik dokumentais įformintus nurodymus, kai taikoma formuluotė „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“ (pažodžiui arba labai panašiais žodžiais) negali būti aiškinamas kaip dokumentais įformintas duomenų valdytojo nurodymas.

Turinys

1	Ivadas	6
1.1	Faktų santrauka	6
1.2	Prašymo pateikti nuomonę dėl BDAR 64 straipsnio 2 dalies priimtinumą	8
2	Dėl prašymo pagrįstumo	9
2.1	Dėl BDAR 28 straipsnio 1 dalies, 28 straipsnio 2 dalies ir 28 straipsnio 4 dalies, siejamų su 5 straipsnio 2 dalimi ir 24 straipsnio 1 dalimi, aiškinimo (1.1 ir 1.3 klausimai)	9
2.1.1	Duomenų tvarkymo grandinės dalyvių nustatymas	10
2.1.2	Duomenų valdytojo atliekamas visų duomenų tvarkytojų, dalyvaujančių duomenų tvarkymo grandinėje, garantijų pakankamumo patikrinimas ir dokumentavimas	13
2.1.3	Pirminio duomenų tvarkytojo ir papildomų duomenų tvarkytojų sutarties patikrinimas	19
2.2	Dėl BDAR 28 straipsnio 1 dalies, siejamos su BDAR 44 straipsniu aiškinimo (duomenų perdavimas duomenų tvarkymo grandinėje – 1.2 ir 1.3 klausimai)	21
2.3	Dėl BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto aiškinimo (2 klausimas)	29

Europos duomenų apsaugos valdyba,

atsižvelgdama į 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (toliau – BDAR) 63 straipsnį ir 64 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdama į EEE susitarimą, ypač į jo XI priedą ir 37 protokolą su pakeitimais, padarytais 2018 m. liepos 6 d. EEE jungtinio komiteto sprendimu Nr. 154/2018¹,

atsižvelgdama į savo Darbo tvarkos taisyklių 10 ir 22 straipsnius,

kadangi:

1) pagrindinė Europos duomenų apsaugos valdybos (toliau – Valdyba arba EDAV) funkcija – užtikrinti, kad BDAR visoje Europos ekonominėje erdvėje (EEE) būtų taikomas nuosekliai. BDAR 64 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad bet kuri priežiūros institucija, Valdybos pirmininkas arba Komisija gali prašyti, kad Valdyba išnagrinėtų bet kurį bendro pobūdžio klausimą arba klausimą, kuris daro poveikį daugiau nei vienoje EEE valstybėje narėje, ir kad ji pateiktų nuomonę. Šios nuomonės tikslas – išnagrinėti bendro pobūdžio klausimą arba klausimą, kuris daro poveikį daugiau nei vienoje EEE valstybėje narėje;

2) Valdybos nuomonė priimama pagal BDAR 64 straipsnio 3 dalį, taikomą kartu su EDAV darbo tvarkos taisyklių 10 straipsnio 2 dalimi, per aštuonias savaites, skaičiuojant nuo dienos, kai pirmininkas ir kompetentingos priežiūros institucijos priėmė sprendimą, kad dokumentų byla yra išsami. Atsižvelgiant į nagrinėjamo klausimo sudėtingumą, šį terminą pirmininko sprendimu galima pratęsti dar šešioms savaitėms.

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

1 ĮVADAS

1.1 Faktų santrauka

1. 2024 m. liepos 5 d. Danijos priežiūros institucija kreipėsi į Europos duomenų apsaugos valdybą (toliau – EDAV arba Valdyba) su prašymu pateikti nuomonę dėl duomenų valdytojų atskaitomybės prievolių, susijusių su duomenų tvarkymo grandine ir duomenų valdytojų bei jų (pagalbinių) duomenų tvarkytojų santykiais (toliau – prašymas).
2. 2024 m. liepos 8 d. Danijos priežiūros institucija paskelbė, kad dokumentų byla yra išsami. 2024 m. liepos 9 d. Valdybos pirmininkas nusprendė, kad dokumentų byla yra išsami. Tą pačią dieną EDAV sekretoriatas bylą išplatino. Pirmininkas, atsižvelgdamas į klausimo sudėtingumą, nusprendė pratęsti teisinį terminą pagal BDAR 64 straipsnio 3 dalį ir Darbo tvarkos taisyklių 10 straipsnio 4 dalį.

¹ Šioje nuomonėje minimos valstybės narės – tai EEE valstybės narės. Šioje nuomonėje daromos nuorodos į Sąjungą turėtų būti suprantamos kaip nuorodos į EEE.

3. Danijos priežiūros institucija savo prašyme taip pat nurodo 2023 m. sausio mėn. EDAV priimtą ataskaitą dėl savo pirmojo koordinuoto vykdymo veiksmo² pagal Koordinuotą vykdymo užtikrinimo sistemą (KVUS)³ išvadų. Vykdamas šiuos koordinuotus veiksmus daugiausia dėmesio skiria debesijos technologija grindžiamų paslaugų naudojimui viešajame sektoriuje. EDAV ataskaitoje priežiūros institucijos, dalyvaujančios koordinuotuose veiksmuose, nustatė aštuonias problemas, visų pirma susijusias su tuo, kaip viešosios įstaigos naudoja debesijos paslaugas, ir pateikė aspektų, į kuriuos atitinkamos suinteresuotosios šalys turi atsižvelgti vertindamos debesijos paslaugas ir bendradarbiaudamos su debesijos paslaugų teikėjais, sąrašą⁴. Nors daugumoje šių punktų BDAR nustatytų pareigų apimtis yra aiški tiek duomenų valdytojams, tiek duomenų tvarkytojams, Danijos priežiūros institucijos nuomone, tikslus tam tikrų BDAR nustatytų pareigų mastas vis dar neaiškus⁵.

Danijos priežiūros institucija pateikė šiuos klausimus:

4. 1.1 klausimas. Atsižvelgiant į BDAR 5 straipsnio 2 dalį ir 24 straipsnio 1 dalį, kai duomenų tvarkytojas tvarko duomenis duomenų valdytojo vardu, siekiant dokumentais pagrįsti atitiktį, be kita ko, 28 straipsnio 1 daliai ir 28 straipsnio 2 daliai (įskaitant dokumentų pateikimą priežiūros institucijai atliekant patikrinimą):
- a. ar duomenų valdytojas privalo nustatyti visus duomenų tvarkytojo pagalbinis duomenų tvarkytojus, jų pagalbinis duomenų tvarkytojus ir kt. visoje duomenų tvarkymo grandinėje, arba tik nustatyti duomenų tvarkytojo pasamdytų pirmos linijos pagalbinis duomenų tvarkytojų tapatybę?
 - b. koku mastu ir koku išsamumo lygiu duomenų valdytojas turi patikrinti ir dokumentais pagrįsti:
 - i. duomenų tvarkytojų, jų pagalbinis duomenų tvarkytojų ir kt. teikiamų apsaugos priemonių pakankumą,
 - ii. pirminio duomenų tvarkytojo ir papildomų duomenų tvarkytojų sutarčių turinį, siekiant įsitikinti, ar papildomiems duomenų tvarkytojams pagal BDAR 28 straipsnio 4 dalį nustatytos tos pačios prievolės, ir
 - iii. ar duomenų tvarkytojai, jų pagalbiniai duomenų tvarkytojai ir pan. atitinka duomenų valdytojo reikalavimus pagal 28 straipsnio 1 dalį?
5. 1.2 klausimas. Tais atvejais, kai vienas (pagalbinis) duomenų tvarkytojas perduoda duomenis kitam (pagalbiniam) duomenų tvarkytojui arba vykdo tolesnį duomenų perdavimą pagal duomenų valdytojo nurodymus: koku mastu duomenų valdytojas, vykdydamas savo pareigą pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį, siejamą su BDAR 44 straipsniu, turi įvertinti ir gebėti pateikti iš (pagalbinis) duomenų tvarkytojų gautus dokumentus, patvirtinančius, kad dėl (tolesnio) duomenų perdavimo nesumažėja asmens duomenų apsaugos lygis?
6. 1.3 klausimas. Ar BDAR 28 straipsnio 1 dalyje ir 28 straipsnio 2 dalyje, siejamose su BDAR 5 straipsnio 2 dalimi ir 24 straipsniu, nustatytų prievolių, dėl kurių atsakyta atsakant į 1.1 ir 1.2 klausimus, mastas skiriasi priklausomai nuo pavojaus, susijusio su duomenų tvarkymo veikla? Jei taip, kokia tokių

² 2022 m. Koordinuotų vykdymo veiksmų ataskaita dėl debesijos paslaugų naudojimo viešajame sektoriuje, 2023 m. sausio 17 d. (toliau – KVUS. Ataskaita dėl debesijos paslaugų).

³ Siekdamas supaprastinti vykdymo užtikrinimą ir priežiūros institucijų bendradarbiavimą, 2020 m. spalio mėn. EDAV sukūrė Koordinuotą vykdymo užtikrinimo sistemą. Žr. 2020 m. spalio 20 d. priimto EDAV dokumento dėl Koordinuojamo vykdymo užtikrinimo sistemos pagal Reglamentą 2016/679 1.1 versiją.

⁴ KVUS. Ataskaita dėl debesijos paslaugų, 10–20 punktai.

⁵ Prašymo 1 punktas.

įpareigojimų apimtis taikoma mažos rizikos duomenų tvarkymo veiklai, o kokia – didelės rizikos duomenų tvarkymo veiklai?

7. 2 klausimas. Ar, vadovaujantis BDAR 28 straipsnio 3 dalimi, sutartyje arba kitame teisės akte pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę turi būti numatyta 28 straipsnio 3 dalies a punkte nustatyta išimtis „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui“ (pažodžiui arba labai panašiais žodžiais), kad būtų laikomasi BDAR?
8. 2a klausimas. Jei į 2 klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar sutartis arba kitas teisės aktas pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuriuo išplečiama BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatyta išimtis, kad ji apskritai apimtų ir trečiosios šalies teisę (pvz., „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“), savaime yra BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto pažeidimas?
9. 2b klausimas: Jeigu į 2a klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar tokia išplėsta išimtis turėtų būti aiškinama kaip dokumentais įformintas duomenų valdytojo nurodymas, kaip tai suprantama pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktą?

1.2 Prašymo pateikti nuomonę dėl BDAR 64 straipsnio 2 dalies priimtinumas

10. BDAR 64 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad ypač bet kuri priežiūros institucija gali prašyti, kad Valdyba išnagrinėtų bet kurį bendro pobūdžio klausimą arba klausimą, kuris daro poveikį daugiau nei vienoje valstybėje narėje, ir kad ji pateiktų nuomonę.
11. Pirmieji Danijos priežiūros institucijos pateikti klausimai susiję su duomenų valdytojų atskaitomybės pareigomis pagal BDAR 28 straipsnį (1.1, 1.2 ir 1.3 klausimai), o paskutinis klausimas susijęs su konkrečiu duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutarties ar teisės akto turiniu pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktą (2 klausimas).
12. Valdyba mano, kad šie klausimai yra susiję su BDAR aiškinimu, visų pirma kiek tai susiję su duomenų valdytojų ir jų (pagalbinių) duomenų tvarkytojų santykiais, taip pat su BDAR 5 straipsnio 2 dalies, 24 ir 28 straipsnių aiškinimu. Prašymas susijęs, viena vertus, su duomenų valdytojų atskaitomybės prievolėmis ir dokumentų, kurių priežiūros institucijos turėtų reikalauti iš duomenų valdytojų, pasitelkiančių (pagalbinius) duomenų tvarkytojus, kad šie jų vardu vykdytų duomenų tvarkymo veiklą, lygiu, ir, kita vertus, su duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų sutarčių arba teisės aktų turiniu. Todėl šis prašymas susijęs su „bendro pobūdžio klausimu“, kaip apibrėžta BDAR 64 straipsnio 2 dalyje.
13. Be to, Valdyba mano, kad Danijos priežiūros institucijos prašymas yra pagrįstas pagal EDAV darbo tvarkos taisyklių 10 straipsnio 3 dalį, nes Danijos priežiūros institucija pateikė argumentus, kuriais pritariama poreikiui nuosekliai aiškinti prašyme pateiktus klausimus.
14. Pagal BDAR 64 straipsnio 3 dalį EDAV nepateikia nuomonės, jei ji šiuo klausimu jau yra pateikusi nuomonę⁶. EDAV dar nepateikė atsakymų į klausimus, susijusius su Danijos priežiūros institucijos prašymu. Be to, prieinamose EDAV gairėse, visų pirma įskaitant EDAV gaires Nr. 07/2020 dėl sąvokų „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“⁷ (toliau – EDAV gairės Nr. 07/2020), pateikiamos tam tikros rekomendacijos dėl duomenų valdytojo atskaitomybės prievolių pagal BDAR 28 straipsnį masto,

⁶ BDAR 64 straipsnio 3 dalis ir EDAV darbo tvarkos taisyklių 10 straipsnio 4 dalis.

⁷ EDAV gairių Nr. 07/2020 dėl sąvokų „duomenų valdytojas“ ir „duomenų tvarkytojas“ pagal BDAR, 2.1 versija, priimta 2021 m. liepos 7 d.

tačiau esamose gairėse ne visiškai atsakoma į visus prašyme pateiktus klausimus⁸. Konkrečiau, pavyzdžiui, turimose gairėse dėl BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto konkrečiai nenagrinėjamas Danijos priežiūros institucijos prašyme pateiktas klausimas, ar sąvokos „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal *Sqjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui*“, turėtų būti įtrauktos į duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų sutartis arba teisės aktus.

15. Dėl šių priežasčių Valdyba mano, kad Danijos priežiūros institucijos prašymas yra priimtinas, o su Danijos priežiūros institucijos prašymu susiję klausimai turėtų būti išnagrinėti nuomonėje, priimtoje pagal BDAR 64 straipsnio 2 dalį.

2 DĖL PRAŠYMO PAGRĮSTUMOERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

2.1 Dėl BDAR 28 straipsnio 1 dalies, 28 straipsnio 2 dalies ir 28 straipsnio 4 dalies, siejamų su 5 straipsnio 2 dalimi ir 24 straipsnio 1 dalimi, aiškinimo (1.1 ir 1.3 klausimai)

16. Šiame skirsnyje aptariamieji 1.1 ir 1.3 klausimai, pateikti Valdybai, kaip nurodyta pirmiau pateiktame skirsnyje dėl „priimtino“.
17. BDAR 28 straipsnyje nustatomi duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo santykiai, o duomenų valdytojams ir duomenų tvarkytojams nustatomos tiesioginės prievolės. Pirmiausia reikėtų pažymėti, kad BDAR 4 straipsnio 8 dalyje sąvoka „duomenų tvarkytojas“ apibrėžiama bendrai ir apima pirminį duomenų tvarkytoją, kurį tiesiogiai pasitelkia duomenų valdytojas, ir duomenų tvarkytojo duomenų tvarkytoją, ir t. t. visoje duomenų tvarkymo grandinėje.
18. EDAV pabrėžia, kad šalių vaidmens vertinimas (ir tai, ar jos veikia kaip vieninteliai ar bendri duomenų valdytojai, ar kaip duomenų tvarkytojai) nepatenka į prašymo apimtį. EDAV primena, kad visų pirma šalys turi įvertinti savo faktinį vaidmenį, atsižvelgdamos į konkrečius atvejo faktus ar aplinkybes,⁹ nedarant poveikio priežiūros institucijos kompetencijai patikrinti, ar jų vertinimas yra teisingas.
19. Atsižvelgiant į pirmiau nurodytus klausimus, šioje nuomonėje daugiausia dėmesio skiriama tik duomenų valdytojo pareigų pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį tikrinti, ar (pagalbiniai) duomenų tvarkytojai teikia „pakankamas garantijas“ pagal 28 straipsnio 2 dalį, ir susijusių duomenų valdytojo atskaitomybės pareigų pagal BDAR 5 straipsnio 2 dalį ir 24 straipsnio 1 dalį apimčiai ir mastui¹⁰.
20. Be to, Valdyba pažymi, kad pirmiau pateikti klausimai nesusiję su duomenų valdytojo atsakomybe už duomenų subjektų jo vardu vykdomą duomenų tvarkymo veiklą, pavyzdžiui, kiek tai susiję su duomenų subjektų teise į kompensaciją pagal BDAR 82 straipsnį. Todėl šiame skirsnyje daugiausia dėmesio bus

⁸ Visų pirma žr. EDAV gairių Nr. 07/2020 1.1 skirsnį „Duomenų tvarkytojo pasirinkimas“, p. 30, 1.3.4 skirsnį „Duomenų tvarkytojas turi laikytis 28 straipsnio 2 ir 4 dalyse nurodytų kito duomenų

tvarkytojo pasitelkimo sąlygų (BDAR 28 straipsnio 3 dalies d punktas)“, p. 37, 1.6 skirsnį „Pagalbiniai duomenų tvarkytojai“, p. 42.

⁹ EDAV gairių Nr. 07/2020 12 punktas.

¹⁰ Šis klausimas yra atskiras ir nesusijęs su jokiais kitomis duomenų valdytojo (arba (pagalbinių) duomenų tvarkytojų) pareigomis užtikrinti atitiktį BDAR nuostatoms, pvz., teisėtumo principui, BDAR 32 straipsnyje arba V skyriuje nustatytoms prievolėms. Duomenų valdytojas vis tiek gali būti atsakingas už jo kontroliuojamą duomenų tvarkymą, kuris neatitinka tokių BDAR nuostatų, net jei jis įvykdė pareigą patikrinti savo (pagalbinius) duomenų tvarkytojus pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį, išsamiai aprašytą šioje nuomonėje, ir šioje nuomonėje nenagrinėjama duomenų valdytojo atsakomybė už atitiktį kitoms BDAR nuostatoms, išskyrus BDAR 24 straipsnio 1 dalies, 28 straipsnio 1 ir 2 dalių nuostatas.

skiriama tam, kad priežiūros institucijoms būtų pateikti paaiškinimai dėl BDAR 28 straipsnio 1 ir 2 dalių, siejamų su BDAR 5 straipsnio 2 dalimi ir 24 straipsniu, aiškinimo, kiek tai susiję su tam tikromis prievolėmis, kylančiomis pasitelkus duomenų tvarkytoją (-us) ir pagalbinis duomenų tvarkytojus. Siekdama atsakyti į šiuos klausimus, Valdyba atliks analizę, daugiausia dėmesio skirdama situacijoms, kai asmens duomenys nėra perduodami už EEE ribų. Priešingai, toliau pateiktame skirsnyje, skirtame 1.2 klausimui, vertinami atvejai, kai duomenų perdavimas vyksta visoje duomenų tvarkymo grandinėje.

2.1.1 Duomenų tvarkymo grandinės dalyvių nustatymas

21. Dėl klausimo, ar duomenų valdytojas iš esmės turėtų nustatyti visus duomenų tvarkytojo pagalbinis duomenų tvarkytojus, jų pagalbinis duomenų tvarkytojus ir kt. visoje duomenų tvarkymo grandinėje, ar tik nustatyti duomenų tvarkytojo pasitelktus pirmos linijos pagalbinis duomenų tvarkytojus, EDAV visų pirma primena, kad „[n]ors grandinė gali būti gana ilga, duomenų valdytojas išlaiko pagrindinį vaidmenį nustatant duomenų tvarkymo tikslą ir priemones“¹¹.
22. Atsakydama į klausimą, EDAV terminus „nustatyti“ ir „informacija apie tapatybę“ aiškina kaip reiškiančius duomenų tvarkytojo pavadinimą, adresą, kontaktinį asmenį (vardas, pavardė, pareigos, kontaktiniai duomenys) ir duomenų tvarkymo veiklos aprašymą (įskaitant aiškų pareigų atskyrimą, jei šią veiklą vykdyti įgalioti keli pagalbiniai duomenų tvarkytojai)¹².
23. Kalbant apie duomenų tvarkytojų pasirinkimą, duomenų valdytojai turėtų turėti galimybę veiksmingai nustatyti duomenų tvarkymo tikslus ir priemones pagal BDAR 4 straipsnio 7 dalį. Šiuo atžvilgiu duomenų gavėjų (įskaitant duomenų tvarkytojus) nustatymas laikomas „esmine duomenų tvarkymo priemone“, dėl kurios sprendimą priima duomenų valdytojas¹³.
24. Šiuo tikslu, atsižvelgiant į tai, kad pirminis duomenų tvarkytojas pasitelkia **papildomus duomenų tvarkytojus**, pagal BDAR 28 straipsnio 2 dalį būtinas išankstinis konkretus arba bendras rašytinis duomenų valdytojo leidimas. EDAV gairėse Nr. 07/2020 paaiškinta, kad 28 straipsnio 2 dalyje numatytos prievolės „atsiranda, kai pagalbinis duomenų tvarkytojas ketina pasitelkti kitą subjektą pavesdamas jam veiklą, kuriai reikia tvarkyti asmens duomenis, taip į grandinę įtraukdamas dar vieną grandį“¹⁴.
25. Tais atvejais, kai duomenų valdytojas sutarties pasirašymo metu nusprendžia patvirtinti tam tikrus pagalbinis duomenų tvarkytojus, į sutartį arba jos priedą turėtų būti įtrauktas patvirtintų pagalbinių duomenų tvarkytojų sąrašas. Sąrašas turėtų būti nuolat atnaujinamas pagal duomenų valdytojo suteiktą bendrą arba specialų leidimą¹⁵.
26. Kalbant apie pagalbinių duomenų tvarkytojų pasitelkimą, BDAR numatyta galimybė gauti bendrą arba specialų leidimą. **Specialaus leidimo atveju** duomenų valdytojas turėtų raštu nurodyti, kuriam

¹¹ EDAV gairių Nr. 07/2020 152 punktas.

¹² Tai atitinka informaciją, kurios reikia duomenų tvarkytojams nustatyti pagal Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų IV priedą (2021 m. birželio 4 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2021/915) ir Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų III priedą (2021 m. birželio 4 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2021/914).

¹³ EDAV gairių Nr. 07/2020 40 punktas.

¹⁴ EDAV gairių Nr. 07/2020 151 punktas: „Duomenų tvarkymo veiklą dažnai vykdo daug subjektų, o subrangos grandinės tampa vis sudėtingesnės. BDAR nustatytos konkrečios prievolės, kurios atsiranda, kai (pagalbinis) duomenų tvarkytojas ketina pasitelkti kitą subjektą pavesdamas jam veiklą, kuriai reikia tvarkyti asmens duomenis, taip į grandinę įtraukdamas dar vieną grandį. Analizė, ar paslaugų teikėjas veikia kaip pagalbinis duomenų tvarkytojas, turėtų būti atliekama pagal pirmiau pateiktą sąvokos „duomenų tvarkytojas“ apibūdinimą.“

¹⁵ EDAV gairių Nr. 07/2020 154 punktas.

pagalbiniam duomenų tvarkytojui ir kokiai konkrečiai duomenų tvarkymo veiklai ir laikui jis taikomas¹⁶. Jei į duomenų tvarkytojo prašymą suteikti specialų leidimą neatsakoma per nustatytą laikotarpį, jis turėtų būti laikomas atmestu¹⁷.

27. **Bendro leidimo atveju** duomenų tvarkytojas turėtų suteikti duomenų valdytojui galimybę patvirtinti pagalbinių duomenų tvarkytojų sąrašą tuo metu, kai pasirašomas bendras leidimas, ir galimybę, įskaitant pakankamą laikotarpį, prieštarauti bet kokiems vėlesniems pagalbinių duomenų tvarkytojų pakeitimams¹⁸. Valdyba primena, kad pirminis **duomenų tvarkytojas turėtų aktyviai teikti tam tikrą informaciją** duomenų valdytojui, o „*duomenų tvarkytojo pareiga informuoti duomenų valdytoją apie visus pagalbinių duomenų tvarkytojų pakeitimus reiškia, kad duomenų tvarkytojas aktyviai nurodo arba pažymi tokius pakeitimus duomenų valdytojui*“¹⁹.
28. Tai reiškia, kad informacija, susijusi su visų duomenų tvarkytojo pagalbinių duomenų tvarkytojų nustatymu, turėtų būti lengvai prieinama duomenų valdytojui. Šių subjektų nustatymas ypač svarbus tam, kad duomenų valdytojas galėtų kontroliuoti savo duomenų tvarkymo veiklą, už kurią jis yra atsakingas ir gali būti traukiamas atsakomybėn pažeidus BDAR nuostatas.
29. Todėl duomenų tvarkytojas turėtų pateikti visą informaciją apie tai, kaip duomenų tvarkymo veikla bus vykdoma duomenų valdytojo vardu, įskaitant informaciją apie pasitelktą pagalbinį duomenų tvarkytoją²⁰ ir pagalbiniam duomenų tvarkytojui patikėto duomenų tvarkymo aprašą²¹.
30. Kitos teisinės priežastys pateisina būtinybę duomenų valdytojui nustatyti visus duomenų tvarkytojus ir pagalbinius duomenų tvarkytojus. Duomenų tvarkytojai, kuriems duomenys atskleidžiami arba perduodami, laikomi duomenų gavėjais²².
- Kad būtų laikomasi skaidrumo reikalavimų pagal BDAR 13 straipsnio 1 dalies e punktą ir 14 straipsnio 1 dalies e punktą, duomenų valdytojai turėtų kuo tiksliau ir konkrečiau informuoti duomenų subjektus apie duomenų gavėjus arba duomenų gavėjų kategorijas²³. Informacija apie „gavėjų kategorijas“ taip pat turi būti įtraukta į duomenų tvarkymo įrašus (30 straipsnio 1 dalies d punktas).

¹⁶ EDAV gairių Nr. 07/2020 153 ir 155 punktai. Pagal Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų 7.7 punkto 1 variantą pagalbinių duomenų tvarkytojų, kuriuos specialiai įgaliojo duomenų valdytojas, sąrašas turėtų būti pateiktas IV priede, kuris turėtų būti nuolat atnaujinamas.

¹⁷ EDAV gairių Nr. 07/2020 155 punktas.

¹⁸ Taip pat žr. EDAV gairių Nr. 07/2020 156 punktą: „Arba duomenų valdytojas gali suteikti bendrą leidimą pasitelkti pagalbinius duomenų tvarkytojus (sutartyje, įskaitant tokių pagalbinių duomenų tvarkytojų sąrašą jos priede) <...>.“ Šiuo atžvilgiu taip pat svarbi yra EDAV nuomonė Nr. 14/2019 dėl Danijos priežiūros institucijos pateikto standartinių sutarčių sąlygų projekto (BDAR 28 straipsnio 8 dalis). Pagal Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų 7.7 punkto 2 variantą duomenų tvarkytojas turi bendrą duomenų valdytojo leidimą pasitelkti pagalbinius duomenų tvarkytojus iš suderinto sąrašo ir iš anksto raštu informuoja duomenų valdytoją apie bet kokius numatomus to sąrašo pakeitimus įtraukiant ar pakeičiant pagalbinius duomenų tvarkytojus.

¹⁹ EDAV gairių Nr. 07/2020 128 punktas (išskirta papildomai). Taip pat žr. 14 išnašą.

²⁰ EDAV gairių Nr. 7/2020 143 punktas.

²¹ Žr., pavyzdžiui, Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų IV priedą ir Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų II priedą.

²² BDAR 4 straipsnio 9 dalis; 2017 m. lapkričio 29 d. priimtose 29 straipsnio darbo grupės Skaidrumo užtikrinimo pagal Reglamentą (ES) 2016/679 gairėse, paskutinį kartą peržiūrėtos ir priimtose 2018 m. balandžio 11 d., WP260 1 red., kurias patvirtino EDAV (toliau – 29 straipsnio darbo grupės skaidrumo gairės), 37 punktas.

²³ 29 straipsnio darbo grupės skaidrumo užtikrinimo gairių 37 punktas („Pagal sąžiningumo principą duomenų valdytojai privalo pateikti informaciją apie gavėjus, kuriuos duomenų subjektams yra prasmingiausia žinoti).

- BDAR 15 straipsnyje numatyta teisė susipažinti, be kita ko, su informacija apie duomenų gavėjus arba duomenų gavėjų kategorijas, kuriems buvo arba bus atskleisti asmens duomenys²⁴. Teisingumo Teismas paaiškino, kad pagal šią nuostatą duomenų valdytojas įpareigojamas nurodyti duomenų subjektui faktinę duomenų gavėjų tapatybę²⁵. Išskyrus atvejus, kai duomenų valdytojas gali duomenų subjektui nurodyti tik duomenų gavėjų kategorijas, iš esmės duomenų valdytojui visada turėtų būti įmanoma nedelsiant gauti gavėjų vardus ir pavardes ir pateikti būtiną informaciją duomenų subjektams.
- BDAR 19 straipsnyje nustatyta, kad kiekvienam duomenų gavėjui, kuriam buvo atskleisti asmens duomenys, duomenų valdytojas praneša apie bet koki asmens duomenų ištaisymą, ištyrinimą arba tvarkymo apribojimą, nebent to padaryti nebūtų įmanoma arba tai pareikalautų neproporcingų pastangų. ESTT išaiškino, kad 19 straipsnio antrame sakinyje duomenų subjektui aiškiai suteikiama teisė būti informuotam apie konkrečius duomenų gavėjus²⁶.

31. Nors šiose nuostatose tai nėra aiškiai nurodyta, Valdyba mano, kad BDAR 28 straipsnio 1 ir 2 dalių tikslais duomenų valdytojai turėtų visada turėti lengvai prieinamą informaciją apie visų duomenų tvarkytojų, pagalbinių duomenų tvarkytojų ir kt. tapatybę, kad²⁷ galėtų geriausiai įvykdyti savo pareigas pagal pirmiau nurodytas nuostatas. Toks prieinamumas taip pat yra būtinas, kad duomenų valdytojai galėtų rinkti ir vertinti visą informaciją, būtiną siekiant laikytis BDAR reikalavimų, be kita ko, kad jie galėtų nedelsdami atsakyti į prašymus leisti susipažinti su duomenimis pagal BDAR 15 straipsnį ir greitai

Paprastai, kad duomenų subjektai tiksliai žinotų, kas turi jų asmens duomenis, gavėjai turi būti konkrečiai įvardijami. Jei duomenų valdytojai pasirenka nurodyti gavėjų kategorijas, ta informacija turėtų būti kuo konkretesnė – turėtų būti nurodytas gavėjų pobūdis (pvz., jų vykdoma veikla), pramonės šaka, sektorius ir subsektorius, taip pat vieta, kurioje gavėjai yra“); EDAV gairių 01/2022 dėl duomenų subjektų teisių. Teisė susipažinti su duomenimis 2.1 versijos, priimtose 2023 m. kovo 28 d., (toliau – EDAV gairės 01/2022 (teisė susipažinti su duomenimis)), 117 punktą („atsižvelgiant į skaidrumo ir sąžiningumo principus, jau pagal BDAR 13 ir 14 straipsnius teikiama informacija apie duomenų gavėjus arba duomenų gavėjų kategorijas turėtų būti kuo konkretesnė“); žr. 2023 m. sausio 12 d. ESTT sprendimo RW / Österreichische Post AG, C-154/21, 25 punktą; generalinio advokato išvados dėl ESTT C-154/21 36 punktą („BDAR 13 ir 14 straipsniuose <...> įtvirtinta duomenų valdytojo pareiga duomenų subjektui suteikti informaciją apie jo asmens duomenų gavėjus arba konkrečius duomenų gavėjus, kai ši informacija renkama arba nerenkama iš duomenų subjekto“).

²⁴ BDAR 15 straipsnio 1 dalies c punktas. EDAV gairių 01/2022 (teisė susipažinti su duomenimis) 116–117 punktai.

²⁵ 2023 m. sausio 12 d. ESTT sprendimas RW / Österreichische Post AG, C-154/21, 51 punktą: „BDAR 15 straipsnio 1 dalies c punktas turi būti aiškinamas taip, kad šioje nuostatoje numatyta duomenų subjekto teisė susipažinti su savo asmens duomenimis reiškia duomenų valdytojo pareigą nurodyti šiam duomenų subjektui, kai šie duomenys buvo arba bus atskleisti duomenų gavėjams, konkrečiai šių duomenų gavėjų tapatybę, išskyrus atvejus, kai duomenų gavėjų neįmanoma nustatyti arba kai minėtas duomenų valdytojas įrodo, kad duomenų subjekto prašymai susipažinti su duomenimis yra akivaizdžiai nepagrįsti arba neproporcingi, kaip apibrėžta BDAR 12 straipsnio 5 dalyje; tokiu atveju duomenų valdytojas gali nurodyti šiam duomenų subjektui tik atitinkamų duomenų gavėjų kategorijas“.

Teisingumo Teismas pripažino, kad duomenų subjektas taip pat gali „apsiriboti prašymu gauti informaciją apie duomenų gavėjų kategorijas“. 2023 m. sausio 12 d. ESTT sprendimo RW / Österreichische Post AG, C-154/21, 43 punktą.

EDAV gairių 01/2022 (teisė susipažinti su duomenimis) 117 punktą.

²⁶ 2023 m. sausio 12 d. ESTT sprendimo RW / Österreichische Post AG, C-154/21, 41 punktą.

²⁷ Ši informacija reikalinga tam, kad duomenų valdytojas galėtų vykdyti savo įsipareigojimus ir tuo atveju, jei pagalbinio duomenų tvarkymo grandinė nutrūksta dėl to, kad vienas (pagalbinis) duomenų tvarkytojas yra nepasiekiamas, nenori vykdyti duomenų tvarkymo arba yra nemokus ir reikia susisiekti su kitu (pagalbiniu) duomenų tvarkytoju.

reaguoti į duomenų tvarkymo grandinėje padarytus duomenų saugumo pažeidimus. Tai būtų taikoma neatsižvelgiant į pavojų, susijusį su duomenų tvarkymo veikla.

32. Šiuo tikslu duomenų tvarkytojas turėtų aktyviai teikti²⁸ duomenų valdytojui visą informaciją apie visų duomenų valdytojo vardu duomenis tvarkančių duomenų tvarkytojų, pagalbinių duomenų tvarkytojų ir kt. tapatybę ir nuolat atnaujinti šią informaciją apie visus pasitelktus pagalbinius duomenų tvarkytojus. Duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas gali į sutartį įtraukti daugiau informacijos apie tai, kaip ir kokių formatu duomenų tvarkytojas turi pateikti šią informaciją, nes duomenų valdytojas gali norėti prašyti konkretaus formato, kad duomenų valdytojui būtų lengviau ją gauti ir organizuoti.

2.1.2 Duomenų valdytojo atliekamas visų duomenų tvarkytojų, dalyvaujančių duomenų tvarkymo grandinėje, garantijų pakankamumo patikrinimas ir dokumentavimas

33. 1.1.b.i, 1.1.b.iii ir 1.3 klausimais siekiama paaiškinti, kokių mastu ir kokių išsamumo lygiu duomenų valdytojas turėtų patikrinti ir dokumentais pagrįsti visų duomenų tvarkymo grandinėje esančių duomenų tvarkytojų suteiktų apsaugos priemonių pakankamumą ir kiek BDAR 28 straipsnio 1 ir 2 dalyse, siejamose su BDAR 5 straipsnio 2 dalimi ir 24 straipsniu, nustatytos pareigos skiriasi priklausomai nuo pavojaus, susijusio su duomenų tvarkymo veikla. Atsižvelgdama į šiuos klausimus, Valdyba pabrėžia toliau nurodytus aspektus
34. BDAR 5 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas atskaitomybės principas, pagal kurį duomenų valdytojas yra atsakingas už tai, kad būtų laikomasi BDAR 5 straipsnio 1 dalyje nustatytų duomenų apsaugos principų ir kad galėtų įrodyti, jog jų laikomasi. BDAR 5 straipsnio 2 dalis taikoma visiems bendriesiems principams, išvardytiems BDAR 5 straipsnio 1 dalyje.
35. Į BDAR 24 straipsnio 1 dalį įtraukta duomenų valdytojo pareiga įrodyti, kad duomenų tvarkymas atliekamas pagal BDAR, tačiau toliau plėtojama viena iš pareigų, kuriai taikomas atskaitomybės principas – „tinkamų techninių ir organizacinių priemonių“ įgyvendinimas²⁹. BDAR 24 straipsnio 1 dalyje sąvoka „pavojus“ nurodyta³⁰ kaip svarbi jo taikymui, kaip vienas iš kriterijų, į kuriuos duomenų

²⁸ Siekiant laikytis BDAR 28 straipsnio 2 dalies, kad duomenų valdytojas galėtų nuspręsti dėl papildomų duomenų tvarkytojų įtraukimo į sąrašą, taip pat laikytis BDAR 28 straipsnio 1 dalies, kad duomenų valdytojas galėtų patikrinti, ar (pagalbiniai) duomenų tvarkytojai pateikia pakankamas garantijas, kad įgyvendintų technines ir organizacines priemones.

²⁹ 2024 m. sausio 25 d. Sprendimo *BL / MediaMarktSaturn Hagen-Iserlohn GmbH*, C-687/21, ECLI:EU:C:2024:72, 36 punktas: „BDAR 24 straipsnyje yra nustatyta bendroji asmens duomenų valdytojo pareiga įgyvendinti tinkamas technines ir organizacines priemones, siekiant užtikrinti, kad duomenys būtų tvarkomi laikantis šio reglamento, ir galėti tai įrodyti“.

³⁰ Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 75 konstatuojamojoje dalyje išvardyti keli pavojaus pavyzdžiai: „dėl tvarkymo gali kilti diskriminacija, būti pavogta ar suklastota tapatybė, būti padaryta finansinių nuostolių, pakenkta reputacijai, prarastas asmens duomenų, kurie saugomi profesine paslaptimi, konfidencialumas, neleistinai panaikinti pseudonimai arba padaryta kita didelė ekonominė ar socialinė žala“; 76 konstatuojamojoje dalyje nurodyta: „pavojaus duomenų subjekto teisėms ir laisvėms tikimybė ir rimtumas turėtų būti nustatomi atsižvelgiant į duomenų tvarkymo pobūdį, aprėptį, kontekstą ir tikslus. Pavojus turėtų būti vertinamas remiantis objektyviu įvertinimu, kurio metu nustatoma, ar duomenų tvarkymo operacijos yra susijusios su pavojumi arba dideliu pavojumi“. Kaip apibendrina ESTT, „pagal šio reglamento 76 konstatuojamąją dalį pavojaus tikimybė ir rimtumas taip pat priklauso nuo atitinkamo duomenų tvarkymo ypatumų ir pavojus turėtų būti vertinamas objektyviai“. (2023 m. gruodžio 14 d. ESTT sprendimo *Natsionalna agentsia za prihodite*, C-340/21, EU:C:2023:986, 36 punktas).

valdytojas turi atsižvelgti vertindamas tokių priemonių tinkamumą³¹. BDAR 24 straipsnio 1 dalyje taip pat nurodyta, kad prireikus šios priemonės turi būti peržiūrimos ir atnaujinamos.

36. Kaip nurodė ESTT, „BDAR 5 straipsnio 2 dalyje ir 24 straipsnyje asmens duomenų valdytojams nustatyti bendrieji atskaitomybės ir įsipareigojimų laikymosi reikalavimai. Visų pirma pagal šias nuostatas iš duomenų valdytojų reikalaujama imtis tinkamų priemonių, kad būtų užkirstas kelias galimiems BDAR nustatytų taisyklių pažeidimams ir taip užtikrinta teisė į duomenų apsaugą“³².
37. Atskaitomybės principas taikomas duomenų valdytojui, įskaitant atvejus, kai duomenų valdytojas pavedė duomenų tvarkytojams arba pagalbiniais duomenų tvarkytojams tvarkyti asmens duomenis jo vardu.
38. Pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį, kai duomenų valdytojas paveda duomenų tvarkytojui tvarkyti asmens duomenis jo vardu, duomenų valdytojas privalo pasitelkti tik duomenų tvarkytoją, kuris „pakankamai užtikrina, kad tinkamos techninės ir organizacinės priemonės bus įgyvendintos“, kad duomenų tvarkymas atitiktų BDAR reikalavimus, įskaitant duomenų tvarkymo saugumo reikalavimus, ir būtų užtikrinta duomenų subjekto teisių apsauga“³³. Kaip nurodyta EDAV gairėse Nr. 07/2020, atskaitomybės principas taip pat atsispindi BDAR 28 straipsnyje³⁴.
39. Šiuo atžvilgiu EDAV pabrėžia, kad siekdamas įvertinti atitiktį BDAR 24 straipsnio 1 daliai ir 28 straipsnio 1 daliai priežiūros institucijos turėtų atsižvelgti į tai, kad dėl duomenų tvarkytojų pasitarkimo neturėtų sumažėti duomenų subjekto teisių apsaugos lygis, palyginti su padėtimi, kai duomenų valdytojas duomenis tvarko tiesiogiai. Tai susiję ne tik su pirminio duomenų tvarkytojo dalyvavimu, bet ir su papildomų duomenų tvarkytojų, pvz., pagalbinių duomenų tvarkytojų ir jų pagalbinių duomenų tvarkytojų, dalyvavimu visoje duomenų tvarkymo grandinėje. BDAR 24 straipsnio 1 dalis ir 28 straipsnio 1 dalis turėtų būti aiškinamos taip, kad iš duomenų valdytojo reikalaujama užtikrinti, jog duomenų tvarkymo grandinę sudarytų tik tie duomenų tvarkytojai, pagalbiniai duomenų tvarkytojai ar jų pagalbiniai duomenų tvarkytojai (ir pan.), kurie „pakankamai užtikrina, kad tinkamos techninės ir organizacinės priemonės bus įgyvendintos“. Be to, duomenų valdytojas turėtų sugebėti įrodyti, kad rimtai atsižvelgė į visus BDAR numatytus elementus³⁵. Šie argumentai galioja, net jei duomenų tvarkymo grandinė gali būti ilga ir sudėtinga, kai skirtingi duomenų tvarkytojai, pagalbiniai duomenų

³¹ Kaip nurodė ESTT, „24 straipsnio 1 dalyje išvardyti tam tikri kriterijai, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant tokių priemonių tinkamumą, t. y. duomenų tvarkymo pobūdis, aprėptis, kontekstas ir tikslai, taip pat skirtingos tikimybės ir rimtumo pavojai fizinių asmenų teisėms ir laisvėms“, 2023 m. gruodžio 14 d. Sprendimo *Natsionalna agentsia za prihodite za prihodite*, C-340/21, EU:C:2023:986, 25 punktą. Tame pačiame sprendime ESTT nurodė, kad „tokių priemonių tinkamumas turi būti vertinamas konkrečiai, nagrinėjant, ar duomenų valdytojas jas įgyvendino, atsižvelgdamas į įvairius <...> nurodytus kriterijus ir duomenų apsaugos poreikius, konkrečiai susijusius su atitinkamu duomenų tvarkymu ir su jo keliamais pavojais“, 30 punktą; tai taip pat primenama 2024 m. sausio 25 d. Sprendimo *BL / MediaMarktSaturn Hagen-Iserlohn GmbH*, C-687/21, ECLI:EU:C:2024:72, 38 punkte: „Taigi iš BDAR 24 ir 32 straipsnių formuluočių matyti, kad duomenų valdytojo įgyvendinamų priemonių tinkamumas turi būti vertinamas konkrečiai, atsižvelgiant į įvairius minėtuose straipsniuose nurodytus kriterijus ir duomenų apsaugos poreikius, konkrečiai susijusius su atitinkamu duomenų tvarkymu ir su jo keliamais pavojais, juo labiau dėl to, jog duomenų valdytojas turi galėti įrodyti, kad jo įgyvendintos priemonės atitinka šį reglamentą; šios galimybės jis neturėtų, jeigu būtų vadovaujamasi nenuginčijama prezumpcija“. Reikia pažymėti, kad ESTT analizė taip pat susijusi su BDAR 32 straipsniu.

³² 2022 m. spalio 27 d. Sprendimo *Proximus NV / Gegevensbeschermingsautoriteit*, C-129/21, ECLI:EU:C:2022:833, 81 punktą. Taip pat žr. EDAV gairių Nr. 07/2020 9 punktą.

³³ EDAV gairių Nr. 07/2020 94 punktą.

³⁴ EDAV gairių Nr. 07/2020 8 punktą.

³⁵ EDAV gairių Nr. 07/2020 94 punktą.

tvarkytojai ir kt. dalyvauja skirtinguose duomenų tvarkymo veiklos etapuose. Duomenų valdytojas turėtų rūpestingai atrinkti ir prižiūrėti savo duomenų tvarkytojus.

40. Kalbant apie **pirminio duomenų tvarkytojo** pasirinkimą, duomenų valdytojas, priklausomai nuo duomenų tvarkytojui patikėto duomenų tvarkymo pobūdžio, turėtų patikrinti, ar kiekvienu konkrečiu atveju garantijos yra pakankamos, atsižvelgiant į duomenų tvarkymo pobūdį, aprėptį, kontekstą ir tikslus, taip pat į pavojų fizinių asmenų teisėms ir laisvėms³⁶. Pagal BDAR 28 straipsnio 5 dalį tai, kad duomenų tvarkytojas laikosi patvirtinto elgesio kodekso pagal BDAR 40 straipsnį arba patvirtinto sertifikavimo mechanizmo pagal BDAR 42 straipsnį, gali būti naudojama kaip pakankamų garantijų įrodymas.
41. Kaip jau minėjo EDAV, duomenų valdytojas, tikrindamas duomenų tvarkytojų pateiktas garantijas, turėtų atsižvelgti į keletą elementų³⁷, be to, jiems reikės dažnai keistis atitinkamais dokumentais³⁸. Bet kuriuo atveju „[d]uomenų tvarkytojo „suteikiamos“ garantijos yra tos, kurias jis gali įrodyti duomenų valdytojui priimtinu būdu, nes tik jį duomenų valdytojas gali veiksmingai atsižvelgti vertindamas, kaip jis laikosi savo prievolių“³⁹. Nei pačioje BDAR 28 straipsnio 1 dalyje, nei ankstesniuose EDAV dokumentuose nepateikiamas išsamus dokumentų ar veiksmų, kuriuos duomenų tvarkytojas turėtų pateikti ar įrodyti, sąrašas, nes tai labai priklauso nuo konkrečių duomenų tvarkymo aplinkybių⁴⁰. Pavyzdžiui, duomenų valdytojas gali pasirinkti parengti klausimyną kaip priemonę rinkti informaciją iš savo duomenų tvarkytojo, kad galėtų patikrinti atitinkamas garantijas, prašyti pateikti atitinkamus dokumentus, remtis viešai prieinama informacija ir (arba) patikimų trečiųjų šalių sertifikatais arba audito ataskaitomis ir (arba) atlikti auditą vietoje.
42. EDAV jau yra nurodžiusi, kad BDAR 28 straipsnio 1 dalyje nustatyta pareiga pasitelkti tik tuos duomenų tvarkytojus, kurie „teikia pakankamas garantijas“, yra nuolatinė prievolė ir kad duomenų valdytojas atitinkamai laiko tarpais turėtų patikrinti duomenų tvarkytojo garantijas⁴¹.
43. Atsižvelgdama į Danijos priežiūros institucijos prašyme pateiktą 1.3 klausimą dėl pavojaus, susijusios su duomenų tvarkymu, EDAV pabrėžia, kad sąvoka „pavojus“ atlieka svarbų vaidmenį įvairiose BDAR nuostatose, ypač susijusiose su BDAR IV skyriumi⁴².
44. Svarbu pabrėžti, kad BDAR 24 straipsnio 1 dalyje ir 74 konstatuojamojoje dalyje esanti nuoroda į „pavojų“ neturėtų būti aiškinama kaip reiškianti, kad duomenų valdytojas gali nepaisyti BDAR nustatytų pareigų arba nuo jų nukrypti remdamasis vien tuo, kad, jo nuomone, pavojus duomenų subjektų teisėms ir laisvėms yra „mažas“. Pareiga įgyvendinti „tinkamas technines ir organizacines

³⁶ EDAV gairių Nr. 07/2020 96 punktas.

³⁷ EDAV gairių Nr. 07/2020, 97–98 punktai (nuoroda į duomenų tvarkytojo ekspertines žinias, patikimumą ir išteklius, taip pat į duomenų tvarkytojo reputaciją rinkoje ir tai, kaip laikomasi patvirtinto elgesio kodekso ar sertifikavimo mechanizmo).

³⁸ EDAV gairių Nr. 07/2020 95 punktas (kuriame paminėti keli pavyzdžiai: privatumo politika, paslaugų teikimo sąlygos, duomenų tvarkymo veiklos įrašai, įrašų valdymo politika, informacijos saugumo politika, išorės duomenų apsaugos audito ataskaitos, pripažinti tarptautiniai sertifikatai, pvz., ISO 27000 serijos).

³⁹ EDAV gairių Nr. 07/2020 95 punktas.

⁴⁰ EDAV gairių Nr. 07/2020 95 punktas („Duomenų valdytojo atliekamas vertinimas, ar garantijos yra pakankamos, yra rizikos vertinimas, kuris labai priklauso nuo duomenų tvarkytojui patikėto duomenų tvarkymo pobūdžio ir kurį reikia atlikti kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgiant į duomenų tvarkymo pobūdį, aprėptį, kontekstą ir tikslus, taip pat į pavojų fizinių asmenų teisėms ir laisvėms. Todėl EDAV negali pateikti išsamaus dokumentų ar veiksmų, kuriuos duomenų tvarkytojas turi parodyti ar įrodyti bet kuriuo konkrečiu atveju, sąrašo, nes tai labai priklauso nuo konkrečių duomenų tvarkymo aplinkybių.“).

⁴¹ EDAV gairių Nr. 07/2020 99 punktas: „be kita ko, prireikus atlikdamas auditą ir patikrinimus“.

⁴² Sąvoka „pavojus“ nurodyta BDAR 24, 25, 27, 30, 32, 33, 34, 35, 36 ir 39 straipsniuose.

priemonės“ siekiant užtikrinti atitiktį BDAR nuostatomis pagal BDAR 24 straipsnio 1 dalį taikoma visada, tačiau šiam rezultatui pasiekti reikalingos priemonės gali skirtis priklausomai nuo pavojaus⁴³.

45. Nors BDAR 28 straipsnio 1 dalyje nėra konkrečių nuorodų į „pavojų“, tai reiškia, kad reikia atsižvelgti į pavojaus duomenų subjektų teisėms ir laisvėms lygį. 28 straipsnio 1 dalyje nustatytas reikalavimas pasitelkti tik tuos duomenų tvarkytojus, kurie teikia „pakankamas garantijas“, kad būtų įgyvendintos „tinkamos techninės ir organizacinės priemonės“, turėtų būti aiškinamas kaip reiškiantis būtinybę apvarstyti, ar duomenų tvarkytojai teikia pakankamas garantijas, kad tokios priemonės būtų įgyvendintos atsižvelgiant į duomenų tvarkymo pavojų, nes, pavyzdžiui, įgyvendintinų saugumo priemonių lygis taip pat priklauso nuo pavojaus.
46. Su duomenų tvarkymo veikla susijęs pavojus, taip pat kiti BDAR 24 straipsnio 1 dalyje nurodyti kriterijai atlieka svarbų vaidmenį nustatant techninių ir organizacinių priemonių tinkamumą⁴⁴. Priklausomai nuo pavojaus, susijusio su duomenų tvarkymo veikla, lygio (pavyzdžiui, jei tvarkomi specialių kategorijų asmens duomenys), duomenų valdytojas gali nustatyti griežtesnes arba išsamesnes technines ir organizacines priemones. Todėl bet kuris duomenų tvarkytojas turėtų suteikti pakankamas garantijas, kad galėtų veiksmingai įgyvendinti duomenų valdytojo nustatytas „tinkamas“ priemones.
47. Valdyba mano, kad **duomenų valdytojo *prievolė* patikrinti, ar (pagalbiniai) duomenų tvarkytojai pateikia pakankamas garantijas duomenų valdytojo nustatytoms priemonėms įgyvendinti, turėtų būti taikoma neatsižvelgiant į pavojų duomenų subjektų teisėms ir laisvėms.**
48. Tačiau tokio tikrinimo *mastas* praktiškai skirsis priklausomai nuo šių organizacinių ir techninių priemonių pobūdžio, kurį duomenų valdytojas nustato remdamasis, be kitų kriterijų, su duomenų tvarkymu susijusiu pavojumi. Pavyzdžiui, jeigu duomenų tvarkymo veikla kelia mažesnį pavojų duomenų subjektų teisėms ir laisvėms, atitinkamos „tinkamos priemonės“ bus ne tokios griežtos. Todėl praktikoje duomenų valdytojo atliekamo patikrinimo apimtis gali būti mažesnė. Kita vertus, tuo atveju, kai dėl atitinkamo duomenų tvarkymo kyla didesnis pavojus, duomenų valdytojo atliekamo patikrinimo lygis gali būti svarbesnis, kai tikrinamos pakankamos garantijos, kurias teikia visa duomenų tvarkymo grandinė, atsižvelgiant į tai, kad įgyvendintinos „tinkamos priemonės“ yra platesnės ir patikimesnės siekiant pašalinti duomenų subjektams kylantį pavojų.
49. Atsižvelgdamas į tai, priklausomai nuo pavojaus, susijusio su duomenų tvarkymo veikla, lygio, duomenų valdytojas gali padidinti savo atliekamo patikrinimo lygį ir pats tikrinti pagalbinio duomenų tvarkymo sutartis ir (arba) taip pat įpareigoti pirminį duomenų tvarkytoją atlikti išplėstinį patikrinimą ir pateikti dokumentus.
50. Pagal atskaitomybės principą duomenų valdytojas turėtų tinkamai dokumentais įforminti visas priemones, kurias laikomos būtinomis siekiant laikytis BDAR, be kita ko, atsižvelgiant į su duomenų tvarkymu susijusį pavojų⁴⁵. Tokios pareigos vykdymą palengvina, viena vertus, duomenų tvarkytojams

⁴³ 2023 m. gruodžio 14 d. ESTT sprendimo *Natsionalna agentsia za prihodite*, C-340/21, EU:C:2023:986, 35 punktas: „BDAR 74 konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, jog svarbu, kad duomenų valdytojas būtų įpareigotas įgyvendinti tinkamas ir veiksmingas priemones ir galėtų įrodyti, kad duomenų tvarkymo veikla atitinka šį reglamentą, įskaitant priemones, kuriomis turėtų būti atsižvelgiama į 24 ir 32 straipsniuose nustatytus kriterijus, susijusius su atitinkamo duomenų tvarkymo ypatumais ir keliamu pavojumi, veiksmingumą“.

⁴⁴ 24 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda į „duomenų tvarkymo pobūdį, aprėptį, kontekstą bei tikslus, taip pat į įvairios tikimybės ir rimtumo pavojus fizinių asmenų teisėms ir laisvėms“.

⁴⁵ Dėl duomenų valdytojo įrodinėjimo pareigos žr. 2023 m. gruodžio 14 d. ESTT sprendimo *Natsionalna agentsia za prihodite*, C-340/21, EU:C:2023:986, 52 punktą: „Iš BDAR 5 straipsnio 2 dalies, 24 straipsnio 1 dalies ir 32 straipsnio 1 dalies formuluočių vienareikšmiškai matyti, kad pareiga įrodyti, jog asmens duomenys tvarkomi

nustatytos **pagalbos ir audito prievolės** ir, kita vertus, **informacija, kurią pirminis duomenų tvarkytojas** pateikia duomenų valdytojui prieš pasitelkdamas papildomus duomenų tvarkytojus.

51. Pirmą, Valdyba pažymi, kad duomenų tvarkytojai privalo padėti duomenų valdytojui laikytis tam tikrų BDAR reikalavimų (pagal 28 straipsnio 3 dalies e ir f punktus)⁴⁶. Apskritai, duomenų tvarkytojas turi pareigą pateikti duomenų valdytojui visą informaciją, būtiną įrodyti, kad laikomasi 28 straipsnio reikalavimų (28 straipsnio 3 dalies h punktas)⁴⁷. Duomenų valdytojas turėtų būti išsamiai informuotas apie duomenų tvarkymo aspektus, kurie yra svarbūs siekiant įrodyti, kad laikomasi BDAR 28 straipsnyje nustatytų prievolių, o duomenų tvarkytojas turėtų pateikti visą informaciją apie tai, kaip duomenų tvarkymo veikla vykdoma duomenų valdytojo vardu⁴⁸. Sutartyje turėtų būti nurodyta, kaip dažnai ir koku būdu turėtų būti teikiama ši informacija⁴⁹.
52. Todėl duomenų valdytojas, vykdydamas savo pareigą dokumentais pagrįsti priimtas priemones, gali remtis duomenų tvarkytojo pateikta informacija pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies h punktą, jeigu duomenų tvarkytojo pateikta informacija iš tikrųjų įrodo atitiktį reikalavimams. Kadangi duomenų tvarkytojas turi geras galimybes sužinoti išsamią informaciją apie jo vykdomą duomenų tvarkymą ir pagalbinių duomenų tvarkytojų vykdomą duomenų tvarkymą, jis turėtų savo iniciatyva pateikti duomenų valdytojui visą susijusią informaciją⁵⁰.
53. Pirmiau nurodytos nuostatos taip pat taikomos pagalbiniais duomenų tvarkytojams. Iš tiesų duomenų tvarkytojai privalo perleisti pareigas teikti pagalbą duomenų tvarkymo grandinės žemesnei grandžiai (BDAR 28 straipsnio 4 dalis).
54. Antra, kaip minėta pirmiau, **pasitelkti pagalbinius duomenų tvarkytojus** galima tik gavus išankstinį rašytinį duomenų valdytojo leidimą, kuris gali būti specialus arba bendras. Jei duomenų valdytojas nusprendžia suteikti bendrą leidimą, jis „*turėtų būti papildytas*

kriterijais, kuriais remdamasis duomenų tvarkytojas gali rinktis (pvz., garantijos, susijusios su

taip, kad būtų užtikrintas tinkamas asmens duomenų saugumas, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies f punktą ir 32 straipsnį, tenka atitinkamam duomenų valdytojui“; taip pat žr. 2024 m. sausio 25 d. ESTT sprendimo BL / MediaMarktSaturn Hagen-Iserlohn GmbH, C-687/21, ECLI:EU:C:2024:72, 42 punktą „Šiuo klausimu svarbu pažymėti, kad kartu nagrinėjant BDAR 5, 24 ir 32 straipsnius, siejamus atsižvelgiant į jo 74 konstatuojamąją dalį, matyti, kad nagrinėjant ieškinį dėl žalos atlyginimo, grindžiamą šio reglamento 82 straipsniu, pareiga įrodyti, jog asmens duomenys tvarkomi taip, kad būtų užtikrintas tinkamas šių duomenų saugumas, kaip tai suprantama pagal šio reglamento 5 straipsnio 1 dalies f punktą ir 32 straipsnį, tenka atitinkamam duomenų valdytojui. Toks įrodinėjimo pareigos paskirstymas gali ne tik paskatinti šių duomenų valdytojus imtis pagal BDAR reikalaujamą saugumo priemonių, bet ir užtikrinti šio reglamento 82 straipsnyje numatytos teisės į kompensaciją veiksmingumą bei paisyti jo 11 konstatuojamojoje dalyje nurodytų Sąjungos teisės aktų leidėjo ketinimų“.

⁴⁶ Žr. EDAV gairių Nr. 07/2020 130–138 punktus.

⁴⁷ Žr. EDAV gairių Nr. 07/2020 143–145 punktus.

⁴⁸ EDAV gairių Nr. 07/2020 143 punktas.

⁴⁹ EDAV gairių Nr. 07/2020 143 punktas.

⁵⁰ EDAV gairių Nr. 07/2020 143 punktas, kuriame daroma nuoroda į 28 straipsnio 3 dalies h punktą: „Pavyzdžiui, su duomenų valdytoju gali būti dalijamasi atitinkamomis duomenų tvarkytojo duomenų tvarkymo veiklos įrašų dalimis. Duomenų tvarkytojas turėtų pateikti visą informaciją apie tai, kaip duomenų tvarkymo veikla bus vykdoma duomenų valdytojo vardu. Tokia informacija turėtų apimti informaciją apie naudojamų sistemų veikimą, saugumo priemones, kaip laikomasi duomenų saugojimo reikalavimų, duomenų buvimo vietą, duomenų perdavimą, kas turi teisę susipažinti su duomenimis ir kas yra duomenų gavėjai, pasitelkiamus pagalbinius duomenų tvarkytojus ir t. t.“ Galimybė duomenų valdytojui atlikti auditą taip pat nurodyta 144 punkte: „Tokio audito tikslas – užtikrinti, kad duomenų valdytojas turėtų visą informaciją apie jo vardu vykdomą duomenų tvarkymo veiklą ir duomenų tvarkytojo suteiktas garantijas.“

*techninėmis ir organizacinėmis priemonėmis, ekspertinėmis žiniomis, patikimumu ir ištekliais*⁵¹.

55. Kaip paaiškino EDAV, „[k]ad būtų galima įvertinti ir nuspręsti, ar leisti pasitelkti subrangovus, duomenų tvarkytojas duomenų valdytojui turės pateikti numatomų pagalbinių duomenų tvarkytojų sąrašą (nurodant kiekvieno iš jų buvimo vietą, kokią veiklą jie vykdys ir įrodymus, kokios apsaugos priemonės buvo įgyvendintos)“⁵². Ši informacija reikalinga tam, kad duomenų valdytojas galėtų laikytis 5 straipsnio 2 dalyje ir 24 straipsnyje nustatyto atskaitomybės principo ir BDAR 28 straipsnio 1 dalies, 32 straipsnio ir V skyriaus nuostatų⁵³. Dėl asmens duomenų perdavimo už EEE ribų Valdyba daro nuorodą į toliau pateiktą atsakymą į Danijos priežiūros institucijos užduotą 1.2 klausimą.
56. Kaip priminė EDAV, pirminis duomenų tvarkytojas turėtų užtikrinti, kad būtų siūlomi pagalbiniai duomenų tvarkytojai, teikiantys pakankamas garantijas⁵⁴. Tai, kad pirminis duomenų tvarkytojas turi pateikti pirmiau nurodytą informaciją, rodo, kad **duomenų tvarkytojas turi atlikti tam tikrą vaidmenį renkantis pagalbinius duomenų tvarkytojus ir tikrinant jų teikiamas garantijas, ir turėtų suteikti duomenų valdytojui pakankamai informacijos**. Tai taip pat atitinka faktą, kad, nepriklausomai nuo duomenų valdytojo siūlomų paslaugų teikėjų pasirinkimo kriterijų, duomenų tvarkytojas lieka visiškai atsakingas duomenų valdytojui už pagalbinių duomenų tvarkytojų prievolių vykdymą (BDAR 28 straipsnio 4 dalis).
57. Šiuo atžvilgiu, net jei pagal BDAR 28 straipsnio 4 dalį duomenų tvarkytojas, pasitelkęs pagalbinį duomenų tvarkytoją, tiesiogiai atsako už tai, kad tam kitam duomenų tvarkytojui būtų taikomi tokie patys įpareigojimai dėl duomenų apsaugos, kokie nustatyti pirminėje duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartyje, tai nepanaikina duomenų valdytojo atsakomybės užtikrinti, kad būtų laikomasi BDAR 28 straipsnio 1 dalies ir 24 straipsnio 1 dalies reikalavimų, ir gebėti įrodyti, kad jų laikomasi.
58. **Galutinį sprendimą, ar pasitelkti konkretų (pagalbinį) duomenų tvarkytoją (ar jo pagalbinį duomenų tvarkytoją), ir su tuo susijusią atsakomybę, įskaitant (pagalbinio) duomenų tvarkytojo pateiktą garantijų pakankamumo patikrinimą, priima duomenų valdytojas**. Kaip jau minėta, bendro arba specialaus leidimo atveju duomenų valdytojas visada pats turi nuspręsti, ar leisti pasitelkti šį pagalbinį duomenų tvarkytoją, ar jam prieštarauti.
59. Vertindamos atitiktį BDAR 24 straipsnio 1 dalies ir 28 straipsnio 1 dalies reikalavimams, priežiūros institucijos turėtų įvertinti, ar duomenų valdytojas gali įrodyti, kad jo (pagalbinių) duomenų tvarkytojų teikiamų garantijų pakankamumo patikrinimas atliktas duomenų valdytojui priimtiniu būdu. Tai reiškia, kad duomenų valdytojas gali nuspręsti remtis iš duomenų tvarkytojo gauta informacija ir prireikus ją papildyti. Pavyzdžiui, jei duomenų valdytojo gauta informacija atrodo neišsami, netiksli arba kelia abejonių, arba, jei tai tikslinga atsižvelgiant į konkretaus atvejo aplinkybes, įskaitant su duomenų tvarkymu susijusį pavojų, duomenų valdytojas turėtų paprašyti papildomos informacijos ir (arba) patikrinti informaciją ir prireikus ją papildyti /ištaisyti.
60. Tiksliau, tvarkydamas duomenis, kurie kelia didelį pavojų duomenų subjektų teisėms ir laisvėms, duomenų valdytojas turėtų padidinti tikrinimo lygį, t. y. patikrinti pateiktą informaciją apie įvairių duomenų tvarkymo grandinės duomenų tvarkytojų pateiktas garantijas.

⁵¹ EDAV gairių Nr. 07/2020 156 punktas.

⁵² EDAV gairių Nr. 07/2020 152 punktas.

⁵³ EDAV gairių Nr. 07/2020 69 išnaša.

⁵⁴ EDAV gairių Nr. 07/2020 159 punktas.

2.1.3 Pirminio duomenų tvarkytojo ir papildomų duomenų tvarkytojų sutarties patikrinimas

61. Danijos priežiūros institucija iš esmės klausia, ar ir koku mastu duomenų valdytojas privalo patikrinti ir dokumentais pagrįsti, kad pagalbinio duomenų tvarkymo sutartyse nustatytos tos pačios pareigos papildomiems duomenų tvarkytojams.
62. 28 straipsnio 4 dalyje⁵⁵ duomenų tvarkytojams šiuo atžvilgiu nustatyta tiesioginė prievolė. Be to, 28 straipsnio 3 dalies d punkte reikalaujama, kad duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas savo sutartyje „nustatytą“ duomenų tvarkytojo pareigą laikytis 28 straipsnio 4 dalyje nurodytų sąlygų, todėl šis reikalavimas tampa duomenų tvarkytojui nustatyta sutartine prievole. Kitaip tariant, **pirminis duomenų tvarkytojas teisiškai ir pagal sutartį privalo nustatyti tas pačias duomenų apsaugos prievoles pagalbinio duomenų tvarkymo sutartyse, kurias jis sudaro su papildomais duomenų tvarkytojais.**

⁵⁵ BDAR 28 straipsnio 4 dalis: „Kai duomenų tvarkytojas konkrečiai duomenų tvarkymo veiklai duomenų valdytojo vardu atlikti pasitelkia kitą duomenų tvarkytoją, sutartimi ar kitu teisės aktu pagal Sąjungos ar valstybės narės teisę tam kitam duomenų tvarkytojui nustatomos tos pačios duomenų apsaugos prievolės, kaip ir prievolės, nustatytos 3 dalyje nurodytoje duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartyje ar kitame teisės akte, visų pirma prievolė pakankamai užtikrinti, kad tinkamos techninės ir organizacinės priemonės bus įgyvendintos tokiu būdu, kad duomenų tvarkymas atitiktų šio reglamento reikalavimus.“

63. Panašiai ir papildomi duomenų tvarkytojai bus įpareigoti (pirminio duomenų tvarkytojo) sutartimi nustatyti tokias pačias duomenų apsaugos prievoles savo duomenų tvarkytojams, ir taip toliau visoje duomenų tvarkymo grandinėje⁵⁶. Nėra reikalaujama, kad pagalbinio duomenų tvarkymo sutarties formulotė būtų identiška duomenų tvarkymo sutarčiai, sudarytai su pirminiu duomenų tvarkytoju⁵⁷.
64. Valdyba primena, kad pagalbiniam duomenų tvarkytojui nevykdant savo prievolių, galutinė atsakomybė už to kito pagalbinio duomenų tvarkytojo prievolių vykdymą tenka duomenų valdytojui. Tačiau pirminis duomenų tvarkytojas išlieka atsakingas duomenų valdytojui, todėl duomenų valdytojas turi galimybę pareikšti sutartinį reikalavimą savo pirminiam duomenų tvarkytojui, jei toks duomenų tvarkytojas neperleidžia tų pačių duomenų apsaugos prievolių pagal pagalbinio duomenų tvarkymo sutartį.
65. Duomenų tvarkytojai turi pareigą pateikti duomenų valdytojui visą informaciją, būtiną įrodyti, kad laikomasi BDAR 28 straipsnio 3 dalies h punkto reikalavimų. Todėl duomenų valdytojo prašymu pirminis duomenų tvarkytojas turės pateikti pirminio duomenų tvarkytojo ir papildomų duomenų tvarkytojų sutartį dėl pagalbinio duomenų tvarkymo.
66. Šiuo atžvilgiu Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygos⁵⁸ ir Tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygos⁵⁹ suteikia duomenų valdytojui galimybę prašyti pirminio duomenų tvarkytojo ir papildomų duomenų tvarkytojų pagalbinio

⁵⁶ EDAV ir EDAPP bendroje nuomonėje Nr. 2/2021 dėl Europos Komisijos įgyvendinimo sprendimo dėl standartinių sutarčių sąlygų, kuriomis asmens duomenys perduodami į trečiąsias valstybes, EDAV ir EDAPP pabrėžė, kad duomenų tvarkytojų tarpusavio santykiuose šalys turi atsižvelgti į BDAR 28 straipsnio 4 dalies reikalavimą (66 punktas).

⁵⁷ EDAV gairių Nr. 07/2020 160 punktas: „*Tokių pačių*“ prievolių nustatymas turėtų būti aiškinamas ne formaliai, o praktiškai: nebūtina, kad sutartyje būtų vartojami lygiai tokie patys žodžiai kaip ir duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartyje, tačiau turėtų būti užtikrinta, kad prievolės savo esme būtų tokios pačios“. EDAV taip pat pažymi, kad tais atvejais, kai duomenų tvarkytojai remiasi Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų trečiu moduli (duomenų tvarkytojo atliekamas perdavimas duomenų tvarkytojui), pirminis duomenų tvarkytojas suteikia papildomą garantiją. Pagal Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų 8.1.d punktą duomenų eksportuotojas (pirminis duomenų tvarkytojas) užtikrina, kad duomenų importuotojui (pagalbiniam duomenų tvarkytojui) būtų nustatytos tokios pačios duomenų apsaugos prievolės, kokios nustatytos duomenų valdytojo ir duomenų eksportuotojo sutartyje arba kitame teisės akte pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę.

⁵⁸ Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų 7.7 dalies „Pagalbinio duomenų tvarkytojų pasitelkimas“ c punkte nustatyta: „*Duomenų valdytojo prašymu duomenų tvarkytojas pateikia duomenų valdytojui tokio susitarimo su pagalbinio duomenų tvarkytoju ir visų vėlesnių jo pakeitimų kopiją. Tiek, kiek būtina verslo paslapčiai ar kitai konfidencialiai informacijai, įskaitant asmens duomenis, apsaugoti, duomenų tvarkytojas gali kupiūruoti susitarimo tekstą prieš pateikdamas jo kopiją.*“ 2021 m. birželio 4 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas 2021/915 dėl duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 28 straipsnio 7 dalį ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1725 29 straipsnio 7 dalį.

⁵⁹ Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų antro modulio (Duomenų valdytojo atliekamas perdavimas duomenų tvarkytojui) 9 dalies c punkte nustatyta: „*Duomenų eksportuotojo prašymu, duomenų importuotojas pateikia duomenų eksportuotojui tokio susitarimo su pagalbinio duomenų tvarkytoju ir visų vėlesnių jo pakeitimų kopiją. Tiek, kiek būtina verslo paslaptims ar kitai konfidencialiai informacijai, įskaitant asmens duomenis, apsaugoti, duomenų importuotojas gali kupiūruoti susitarimo tekstą prieš pateikdamas jo kopiją.*“ Be to, trečiame modulyje (duomenų tvarkytojo atliekamas perdavimas duomenų tvarkytojui) nustatyta, kad „*duomenų eksportuotojo arba duomenų valdytojo prašymu, duomenų importuotojas pateikia tokio susitarimo su pagalbinio duomenų tvarkytoju ir visų vėlesnių jo pakeitimų kopiją. Tiek, kiek būtina verslo paslaptims ar kitai konfidencialiai informacijai, įskaitant asmens duomenis, apsaugoti, duomenų importuotojas gali kupiūruoti susitarimo tekstą prieš pateikdamas jo kopiją.*“ 2021 m. birželio 4 d. Komisijos įgyvendinimo sprendimas (ES) 2021/914 dėl standartinių sutarčių sąlygų, kuriomis asmens duomenys perduodami į trečiąsias valstybes pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/679.

duomenų tvarkymo sutarties kopijos. Ši galimybė taip pat numatyta trijose priežiūros institucijų patvirtintose duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinės sutarčių sąlygose⁶⁰. Ši galimybė yra BDAR 28 straipsnio 3 dalies h punkte nustatytos duomenų valdytojo teisės atlikti auditą išraiška. Duomenų valdytojui paprašius, duomenų tvarkytojas turėtų pateikti tokią kopiją.

67. Vis dėlto EDAV pažymi, kad standartinėse sutarčių sąlygose nereglamentuojama, ar duomenų valdytojas *privalo* prašyti tokios kopijos, kad įvykdytų BDAR 28 straipsnio 1 dalies reikalavimą.
68. Todėl nuo to, ar duomenų valdytojas nusprendžia prašyti tokios kopijos, ar ne, negali priklausyti duomenų valdytojo atsakomybė. Bet kuriuo atveju duomenų tvarkytojui taip pat tenka teisinės ir sutartinės prievolės, kuriomis reikalaujama, kad jis nustatytų tas pačias duomenų apsaugos prievoles, kaip ir pradinėje sutartyje.
69. Taigi **duomenų valdytojas neturi pareigos sistemingai prašyti pateikti sutartis su pagalbinais duomenų tvarkytojais, kad patikrintų, ar pirminėje sutartyje numatytos duomenų apsaugos pareigos duomenų tvarkymo grandinėje buvo perduotos žemesnei grandžiai**. Kiekvienu konkrečiu atveju duomenų valdytojas turėtų įvertinti, ar būtina bet kuriuo metu prašyti tokių sutarčių kopijos ar jas peržiūrėti, kad jis galėtų įrodyti atitiktį pagal atskaitomybės principą. Naudodamasis savo teise atlikti auditą pagal 28 straipsnio 3 dalies h punktą, duomenų valdytojas turėtų būti įdiegęs procesą, kuris leistų atlikti audito kampanijas, kad imties pagrindu patikrintų, ar sutartyse su pagalbinais duomenų tvarkytojais yra numatytos būtinos duomenų apsaugos prievolės.
70. Todėl būtinybė prašyti pateikti pagalbinių duomenų tvarkymo sutarties kopiją priklauso nuo atvejo aplinkybių. Pavyzdžiui, kilus abejonių dėl to, ar duomenų tvarkytojas arba pagalbinių duomenų tvarkytojas laikosi 28 straipsnio 1 ir 4 dalių reikalavimų, arba priežiūros institucijos prašymu, duomenų valdytojas turėtų prašyti pateikti peržiūrai sutartį (pvz., jei duomenų saugumo pažeidimas daro poveikį papildomam duomenų tvarkytojui, taip pat kitos viešai prieinamos informacijos ar kitos duomenų valdytojui prieinamos informacijos atveju), pvz., gali būti pagalbinių duomenų tvarkytojo duomenų tvarkymo sutarties formų, kurios neatitinka BDAR 28 straipsnio 3 dalies reikalavimų.
71. Siekiant užtikrinti atitiktį 28 straipsnio 1 daliai pagal atskaitomybės principą, pagalbinių duomenų tvarkymo sutarčių kopija gali padėti duomenų valdytojui įrodyti, kad jo duomenų tvarkytojai ir pagalbinių duomenų tvarkytojai pateikia pakankamas garantijas, įskaitant tai, kad duomenų tvarkytojas laikosi BDAR 28 straipsnio 4 dalies reikalavimų. EDAV pažymi, kad duomenų valdytojas, nesusipažinęs su pagalbinių duomenų tvarkymo sutarties turiniu ir jo neįvertinęs, gali nesugebėti įvertinti, ar pagalbinių duomenų tvarkytojo atžvilgiu suteiktos garantijos yra pakankamos, ar ne. Nors sutartyje garantijos gali būti numatytos raštu, sutarties sąlygos pačios savaime negali būti įrodymas, kad sutarties šalys veiksmingai įgyvendina pakankamas garantijas.

2.2 Dėl BDAR 28 straipsnio 1 dalies, siejamos su BDAR 44 straipsniu aiškinimo (duomenų perdavimas duomenų tvarkymo grandinėje – 1.2 ir 1.3 klausimai)

72. Prašymo 1.2 klausime siekiama pateikti paaiškinimus, koku mastu duomenų valdytojas, vykdydamas savo prievolę pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį, siejamą su BDAR 44 straipsniu, turėtų įvertinti (pagalbinių) duomenų tvarkytojų pateiktus dokumentus tais atvejais, kai vienas (pagalbinis) duomenų tvarkytojas perduoda duomenis kitam (pagalbiniam) duomenų tvarkytojui arba vykdo tolesnį

⁶⁰ Danijos priežiūros institucijos standartinės sutarčių sąlygos, kuriomis užtikrinama atitiktis BDAR 28 straipsniui, visų pirma 7.5 sąlyga; Lietuvos priežiūros institucijos standartinės sutarčių sąlygos, kuriomis užtikrinama atitiktis BDAR 28 straipsniui, visų pirma 18 sąlyga; Slovėnijos priežiūros institucijos standartinės sutarčių sąlygos, kuriomis užtikrinama atitiktis BDAR 28 straipsniui, visų pirma 6.5 sąlyga.

duomenų perdavimą, kad pradinis arba tolesnis duomenų perdavimas nekenkia asmens duomenų apsaugos lygiui.

73. 1.3 klausimu siekiama išaiškinti, ar prievolių pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį, siejamą su BDAR 5 straipsnio 2 dalimi ir 24 straipsniu, apimtis, dėl kurios atsakyta atsakant į 1.2 klausimą, skiriasi priklausomai nuo su duomenų tvarkymo veikla susijusio pavojaus. Jei taip, Danijos priežiūros institucija paprašė sužinoti, koks yra tokių prievolių mastas vykdant mažos rizikos ir didelės rizikos duomenų tvarkymo veiklą.

Įvadiniai paaiškinimai

74. Siekiant aiškumo, kai kurie įvadiniai paaiškinimai, susiję su šiais klausimais, pateikiami šios nuomonės kontekste.
75. Pirma, EDAV supranta sąvoką „duomenų perdavimas“, kaip apibrėžta EDAV gairėse Nr. 05/2021 dėl BDAR 3 straipsnio ir nuostatų dėl tarptautinio duomenų perdavimo pagal BDAR V skyrių

taikymo sąveikos⁶¹ (toliau – EDAV gairės Nr. 05/2021 (sąveika)), kuriose taip pat daroma nuoroda į EDAV gaires Nr. 3/2018 dėl BDAR teritorinės taikymo srities⁶². Kaip anksčiau pabrėžė EDAV, nuotolinė prieiga iš trečiosios valstybės yra duomenų perdavimas, jei ji atitinka EDAV gairėse Nr. 05/2021 (sąveika) nustatytus kriterijus⁶³. Bet kuriuo esant duomenų perdavimui pradedamas taikyti BDAR V skyrius.

76. Antra, kadangi 1.2 klausime kalbama apie situaciją, kai (pagalbinis) duomenų tvarkytojas atlieka pirminį arba tolesnį duomenų perdavimą kitam (pagalbiniam) duomenų tvarkytojui, duomenų valdytojas nėra duomenų eksportuotojas; duomenų eksportuotojas yra duomenų tvarkytojas, kuris duomenų valdytojo vardu perduoda asmens duomenis kitam duomenų tvarkytojui grandinėje, o ne atskiram duomenų valdytojui. Todėl ji nėra susijusi su asmens duomenimis, perduodamais atskiriems duomenų valdytojams, įskaitant trečiųjų šalių teismus ar administracines institucijas. Todėl BDAR 48 straipsnio aiškinimas nepatenka į šių klausimų apimtį.
77. Trečia, EDAV pažymi, kad 1.2 klausime kalbama apie duomenų perdavimą duomenų tvarkymo grandinėje pagal duomenų valdytojo dokumentais įformintus nurodymus, vadovaujantis BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktu. Verta pabrėžti, kad būtent duomenų valdytojas turi nuspręsti, ar asmens duomenų perdavimas už EEE ribų yra galimas, kai duomenų tvarkymo veikla yra pavesta (pagalbiniais) duomenų tvarkytojams. Duomenų tvarkytojas neturėtų vykdyti pirminio ar tolesnio duomenų perdavimo, jeigu duomenų valdytojas nenurodė to daryti⁶⁴. Duomenų valdytojo dokumentais įforminti nurodymai, susiję su pirminiu arba tolesniu asmens duomenų perdavimu, turi būti perduodami visoje duomenų tvarkymo grandinėje⁶⁵.
78. Ketvirta, EDAV paaiškina, kad 1.3 klausime nurodyta sąvoka „pavojus“ turėtų būti suprantama kaip pavojus duomenų subjektų, kurių asmens duomenys tvarkomi, teisėms ir laisvėms, kaip apibrėžta BDAR 75 ir 76 konstatuojamosiose dalyse (kaip minėta šios nuomonės 35 punkte).

Duomenų valdytojo atsakomybė egzistuoja net ir tuo atveju, jei (pagalbiniai) duomenų tvarkytojai atlieka pirminį arba tolesnį duomenų perdavimą

⁶¹ EDAV gairių Nr. 05/2021 dėl BDAR 3 straipsnio ir nuostatų dėl tarptautinio duomenų perdavimo pagal BDAR V skyrių taikymo sąveikos 2.0 versija, priimta 2023 m. vasario 14 d., kurios 9 punkte nustatyti trys kumuliaciniai kriterijai, pagal kuriuos duomenų tvarkymo operacija laikoma duomenų perdavimu; apskritai šie kriterijai išsamiai išdėstyti 2 skirsnyje.

⁶² EDAV gairių Nr. 05/2021 (sąveika) 12 punktas, kuriame daroma nuoroda į EDAV gairių Nr. 3/2018 dėl BDAR teritorinės taikymo srities 2.1 versiją, priimtą 2019 m. lapkričio 12 d. (su 2020 m. sausio 7 d. klaidų ištaisymu), p. 5 ir 1–3 skirsniai. Visų pirma žr. 2 skirsnio punktą „d) Sąjungoje neįsisteigęs duomenų tvarkytojas“.

⁶³ EDAV gairių Nr. 05/2021 (sąveika) 16 punktas.

⁶⁴ BDAR 29 straipsnis. Kaip priminė EDAV, „[s]utartyje turėtų būti nurodyti perdavimo į trečiąsias valstybes arba

tarptautinėms organizacijoms reikalavimai, atsižvelgiant į BDAR V skyriaus nuostatas“ (EDAV gairių Nr. 07/2020 119 punktas). Pavyzdžiui, duomenų valdytojas gali nuspręsti uždrausti duomenų perdavimą arba leisti juos perduoti tik į konkrečias šalis.

⁶⁵ BDAR 28 straipsnio 4 dalis.

79. Kalbant apie prašymo esmę, EDAV jau nurodė, kad „<...> duomenų perdavimas įvyks, kai duomenų tvarkytojas (pagal 3 straipsnio 1 dalį arba pagal 3 straipsnio 2 dalį konkretaus duomenų tvarkymo atveju <...>) siunčia duomenis kitam duomenų tvarkytojui ar net duomenų valdytojui trečiojoje valstybėje, kaip nurodo duomenų valdytojas. Tokiais atvejais duomenų tvarkytojas veikia kaip duomenų eksportuotojas duomenų valdytojo vardu ir turi užtikrinti, kad pagal duomenų valdytojo nurodymus perduodant duomenis būtų laikomasi V skyriaus nuostatų, be kita ko, kad būtų naudojama tinkama duomenų perdavimo priemonė. Atsižvelgiant į tai, kad duomenų perdavimas yra duomenų tvarkymo veiksmas, vykdomas duomenų valdytojo vardu, **duomenų valdytojas taip pat yra atsakingas ir jam gali tekti atsakomybė pagal V skyrių, jis taip pat turi užtikrinti, kad duomenų tvarkytojas pateiktų pakankamas garantijas pagal 28 straipsnį**“⁶⁶.
80. Kitaip tariant, duomenų perdavimo atveju, net jei jį tiesiogiai atlieka ne duomenų valdytojas, o duomenų tvarkytojas duomenų valdytojo vardu, duomenų valdytojui vis tiek taikomos pareigos, kylančios tiek iš BDAR 44 straipsnio, tiek iš BDAR 28 straipsnio 1 dalies^{67 68}.

Iš BDAR 44 straipsnio kylanti atsakomybė

81. BDAR 44 straipsnyje⁶⁹ nustatytos prievolės skirtos ir duomenų tvarkytojams (šioje nuomonėje – vykdančioms kaip duomenų eksportuotojų veiklą), ir duomenų valdytojams⁷⁰. Todėl ir duomenų tvarkytojai, ir duomenų valdytojai turėtų užtikrinti, kad asmens duomenų apsaugos lygis nesumažėtų dėl pirminio ar tolesnio duomenų perdavimo, neatsižvelgiant į tai, koku pagrindu atliekamas jų perdavimas⁷¹. Pavyzdžiui, tiek duomenų valdytojas, tiek duomenų tvarkytojas iš esmės išlieka atsakingi pagal BDAR V skyrių už neteisėtą pirminį arba tolesnį duomenų perdavimą⁷², todėl pažeidimo atveju jie abu ir kiekvienas atskirai gali būti patraukti atsakomybėn.

Iš BDAR 28 straipsnio 1 dalies kylanti atsakomybė

82. Pagal atskaitomybės principą iš duomenų valdytojų reikalaujama imtis „tinkamų priemonių“, kad būtų užkirstas kelias galimiems BDAR nustatytų taisyklių pažeidimams ir taip užtikrinta teisė į duomenų apsaugą⁷³; tai apima ir BDAR V skyriaus pažeidimų prevenciją. Ši atsakomybė taikoma iki duomenų perdavimo pradžios ir tol, kol perduodami asmens duomenys tvarkomi trečiojoje šalyje.
83. Kaip paaiškinta šios nuomonės 47–48 punktuose, *duomenų valdytojo prievolė* patikrinti, ar (pagalbiniai) duomenų tvarkytojai pateikia pakankamas garantijas, kad įgyvendintų priemones, kurias

⁶⁶ EDAV gairių Nr. 05/2021 (sąveika) 19 punktas, išskirta pusjuodžiu šriftu.

⁶⁷ Taip pat svarbu nurodyti, kad BDAR 28 straipsnio 1 dalyje daroma nuoroda į BDAR reikalavimų laikymąsi, todėl ji turėtų būti aiškinama kaip apimanti V skyriaus nuostatas, susijusias su pirminiu arba tolesniu asmens duomenų perdavimu į trečiąsias šalis. Tai apima pirminį ir tolesnį duomenų perdavimą, žr. BDAR 44 straipsnį.

⁶⁸ Šiame nuomonės skirsnyje nagrinėjamos BDAR 44 straipsnyje ir 28 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos, nurodant, kad duomenų valdytojui vis dar taikomos visos duomenų valdytojams pagal BDAR nustatytos pareigos.

⁶⁹ BDAR 44 straipsnyje daroma nuoroda į BDAR V skyriaus nuostatas.

⁷⁰ Siekiant atitikties V skyriaus reikalavimams, BDAR 44 straipsnyje kalbama ir apie „duomenų valdytoją ir duomenų tvarkytoją“; taip pat žr. 101 konstatuojamąją dalį. Dėl šios priežasties EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 dėl priemonių duomenų perdavimo priemonėms papildyti, siekiant užtikrinti atitiktį ES asmens duomenų apsaugos lygiui 2.0 versija, priimta 2021 m. birželio 18 d., (toliau – EDAV rekomendacijos Nr. 01/2020) taikoma „duomenų eksportuotojams“ (tiek duomenų valdytojams, tiek asmens duomenis tvarkantiems (pagalbiniais) duomenų tvarkytojams).

⁷¹ 2020 m. liepos 16 d. ESTT sprendimo *Data Protection Commissioner / Facebook Ireland Ltd, Maximillian Schrems* (toliau – ESTT sprendimas *Schrems II*), C-311/18, ECLI:EU:C:2020:559, 92 punktas.

⁷² Duomenų valdytojas gali reikalauti iš savo duomenų tvarkytojo kompensacijos, atitinkančios jo atsakomybės dalį, jeigu tenkinamos BDAR 82 straipsnio 5 dalyje nustatytos sąlygos.

⁷³ Žr. pirmiau pateiktą skirsnį dėl BDAR 5 straipsnio 2 dalies ir 24 straipsnio 1 dalies, siejamų su 28 straipsnio 1 dalimi.

duomenų valdytojas nustatė pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį⁷⁴, turėtų būti taikoma neatsižvelgiant į pavojų duomenų subjektų teisėms ir laisvėms. Tačiau tokio tikrinimo *mastas* praktiškai skirsis priklausomai nuo šių organizacinių ir techninių priemonių pobūdžio, kurį duomenų valdytojas nustato remdamasis, be kitų kriterijų, su duomenų tvarkymu susijusiu pavojumi⁷⁵. Šiuo atžvilgiu dėl pirminio arba tolesnio duomenų perdavimo į trečiąsias šalis duomenų tvarkymo grandinėje gali padidėti su duomenų tvarkymu susijęs pavojus, todėl tai turi įtakos duomenų valdytojo nustatytoms „tinkamoms“ priemonėms⁷⁶.

84. Gavęs prašymą, duomenų valdytojas, kuriam padeda duomenų tvarkytojas ir pagalbiniai duomenų tvarkytojai, turėtų galėti kompetentingai priežiūros institucijai įrodyti, kad laikosi BDAR 28 straipsnio 1 dalies reikalavimų. Atitinkami dokumentai galėtų būti grindžiami, be kita ko, informacija, gauta iš duomenų tvarkytojų, kai yra pasitelkiami (pagalbiniai) duomenų tvarkytojai⁷⁷ (žr. 54–56 punktus), taip pat talkinant jo duomenų tvarkytojams pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies h punktą (žr. 51–52 punktus).
85. Duomenų valdytojas taip pat turi pateikti visą susijusią informaciją, kad galėtų parengti reikiamus nurodymus perduoti asmens duomenis į atitinkamas trečiąsias šalis ir laikytis BDAR 5 straipsnio 2 dalyje ir 24 straipsnyje nustatyto atskaitomybės principo bei BDAR 28 straipsnio 1 dalies, 32 straipsnio ir V skyriaus nuostatų⁷⁸. Duomenų valdytojas, remdamasis gauta informacija, gali nesutikti su papildomo duomenų tvarkytojo pasitelkimu arba nesuteikti leidimo jį pasitelkti, jei tai reikštų, kad pirminis duomenų tvarkytojas (kaip eksportuotojas) asmens duomenis perduoda numatytam papildomam duomenų tvarkytojui (kaip importuotojui).
86. Remiantis šios nuomonės 58 punktu, galutinė atsakomybė už bet kokį BDAR 28 straipsnio 1 dalies pažeidimą, susijusį su (pagalbinių) duomenų tvarkytojų pasitelkimu, tenka duomenų valdytojui, ir jis gali būti laikomas už tai atsakingu. EDAV pabrėžia, kad dėl duomenų valdytojų nurodytų praktinių sunkumų, susijusių su kontrole, kai jų duomenų tvarkytojas pasitelkia pagalbinius duomenų tvarkytojus, dėl ko jiems gali būti sunku patikrinti „pakankamas garantijas“, visų pirma susijusias su

⁷⁴ Siekiant išvengti abejonių, reikėtų paaiškinti, kad BDAR 24 straipsnio 1 dalyje ir 28 straipsnio 1 dalyje nurodytos „tinkamos techninės ir organizacinės priemonės“ neturi būti painiojamos su EDAV rekomendacijose Nr. 01/2020 nurodytomis „papildomomis priemonėmis“ (50 punktas: „*„Papildomos priemonės“ iš esmės papildo apsaugos priemones, kurios jau numatytos pagal BDAR 46 straipsnyje nurodytą perdavimo priemonę, ir bet kokius kitus BDAR nustatytus taikytinus saugumo reikalavimus (pvz., techninio saugumo priemones)*“), kuriame daroma nuoroda į BDAR 109 konstatuojamąją dalį ir ESTT sprendimo *Schrem II* 133 punktą).

⁷⁵ Žr. sąvokos „pavojus“ apibrėžtį, kaip paaiškinta 35 ir 78 punktuose.

⁷⁶ BDAR 116 konstatuojamojoje dalyje nustatyta: „*kai asmens duomenys perduodami iš vienos valstybės į kitą už Sąjungos ribų, asmenims gali būti daug sunkiau pasinaudoti teisėmis į duomenų apsaugą, visų pirma apsisaugoti nuo neteisėto tų duomenų naudojimo arba atskleidimo.*“

⁷⁷ Taip pat žr. Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų trečio modulio (duomenų tvarkytojo atliekamas perdavimas duomenų tvarkytojui) 9 sąlygos a punktą ir jų III priedą; taip pat žr. antro modulio (duomenų valdytojo atliekamas perdavimas duomenų tvarkytojui) 9 sąlygos a punktą, Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų 7.7 dalies a punktą ir jų IV priedą „Pagalbinių duomenų tvarkytojų sąrašas“. Tiek Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų II priede, tiek Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų IV priede turi būti pateikta ši informacija apie pagalbinius duomenų tvarkytojus, jei duomenų valdytojas yra suteikęs specialų leidimą: pavadinimas, adresas, kontaktinio asmens vardas, pavardė, pareigos ir kontaktiniai duomenys bei duomenų tvarkymo aprašas. Be to, Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų I priedo B skirsnyje „Perdavimo aprašymas“ nurodyta: „Jeigu perduodama (pagalbiniais) duomenų tvarkytojams, taip pat nurodyti tvarkymo dalyką, pobūdį ir trukmę“. Panašiai Duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų II priede nurodyta: „Jei duomenis tvarko (pagalbiniai) duomenų tvarkytojai, taip pat nurodyti tvarkymo dalyką, pobūdį ir trukmę“.

⁷⁸ EDAV gairių 07/2020 152 punktas, 69 išnaša.

duomenų perdavimu į trečiąsias šalis, duomenų valdytojas neatleidžiamas nuo pareigų duomenų tvarkymo srityje⁷⁹.

87. Toliau pateikiami neišsamūs dokumentų, kuriuos duomenų valdytojas turėtų įvertinti ir sugebėti pateikti kompetentingai priežiūros institucijai, pavyzdžiai: duomenų perdavimo veiksmų gairės, naudojamas duomenų perdavimo pagrindas ir, kai taikoma, „duomenų perdavimo poveikio vertinimas“ bei papildomos priemonės.

Duomenų perdavimo veiksmų gairės.

88. Visų pirma tais atvejais, kai asmens duomenys bus perduodami trečiosioms šalims naudojantis (pagalbiniais) duomenų tvarkytojais, duomenų valdytojas turėtų įvertinti su duomenų perdavimo veiksmų gairėmis susijusius dokumentus ir gebėti juos pateikti⁸⁰. Duomenų valdytojas turėtų užtikrinti, kad eksportuotojas (kuris tvarko asmens duomenis jo vardu) parengtų duomenų perdavimo veiksmų gaires, kuriose būtų nurodyta, kokie asmens duomenys perduodami (įskaitant nuotolinę prieigą), kur ir kokiais tikslais⁸¹. Duomenų valdytojas gali remtis tokiomis veiksmų gairėmis ir prireikus jas papildyti. Pavyzdžiui, jei duomenų valdytojo gautos veiksmų gairės atrodo neišsamios⁸², netikslios arba kelia klausimų, duomenų valdytojas turėtų prašyti papildomos informacijos, patikrinti informaciją ir prireikus ją papildyti ir (arba) ištaisyti.
89. Duomenų valdytojas turėtų gauti šią informaciją⁸³ prieš pasitelkdamas papildomą duomenų tvarkytoją. Taip pat reikėtų priminti, kad duomenų valdytojui taikomi specialūs skaidrumo reikalavimai, susiję su duomenų perdavimu į trečiąsias valstybes pagal BDAR 13 straipsnio 1 dalies f punktą, 14 straipsnio 1 dalies f punktą, 15 straipsnio 1 dalies c punktą ir 15 straipsnio 2 dalį, ir reikalavimas saugoti duomenų tvarkymo veiklos įrašus pagal BDAR 30 straipsnio 1 dalies d ir e punktus. Kad atitiktų šiuos reikalavimus, duomenų valdytojas turėtų žinoti, kur yra pagalbiniai duomenų tvarkytojai ir kur vyksta duomenų perdavimas, įskaitant nuotolinę prieigą⁸⁴.

Naudojamas duomenų perdavimo pagrindas ir, kai taikoma, „duomenų perdavimo poveikio vertinimas“ bei papildomos priemonės.

90. Duomenų valdytojas turėtų įvertinti ir gebėti pateikti dokumentus, susijusius su duomenų perdavimo pagrindu⁸⁵, kuriuo duomenų eksportuotojas remiasi pagal duomenų valdytojo nurodymus⁸⁶. Tai reiškia, kad duomenų valdytojas šią informaciją turėtų gauti iš (pagalbinių) duomenų tvarkytojų ir (arba) duomenų eksportuotojų prieš pradedant duomenų perdavimą. Šiomis aplinkybėmis EDAV priminė, kad duomenų valdytojui taikomi konkretūs skaidrumo reikalavimai, susiję su „sprendimo dėl tinkamumo buvimu ar nebuvimu“ pagal BDAR 45 straipsnį arba „tinkamomis apsaugos priemonėmis“,

⁷⁹ Koordinuotų vykdymo veiksmų ataskaitos dėl debesijos paslaugų 16 punktas.

⁸⁰ „Veiksmų gairės“ reiškia pirmą etapą („Žinokite apie savo perdavimus“) pagal EDAV rekomendacijų 01/2020 2.1 skirsnį „1 etapas. Žinokite apie savo perdavimus“. Šis pirmas etapas taikomas neatsižvelgiant į perdavimo pagrindą.

⁸¹ Turėtų būti nurodyta, kad tikslus kartu su „pagrindinėmis duomenų tvarkymo priemonėmis“ nustato duomenų valdytojas (žr. EDAV gairių 07/2020 40 punktą).

⁸² Pvz., jei veiksmų gairėse nenurodoma pagalbinių duomenų tvarkytojų buvimo vieta arba jei duomenų perdavimas naudojant nuotolinę prieigą jo vykdymo metu nėra nurodytas veiksmų gairėse.

⁸³ Kaip paaiškinta 54–56 punktuose.

⁸⁴ Tokios veiksmų gairės taip pat būtinos, kai šalys pildo atitinkamus Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų ir Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų priedus (žr. 80 išnašą).

⁸⁵ EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 2.2 skirsnis. „2 etapas. Nustatykite naudojamas perdavimo priemones“.

⁸⁶ BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktas.

suteiktomis pagal BDAR 46 straipsnį (BDAR 13 straipsnio 1 dalies f punktas, 14 straipsnio 1 dalies f punktas ir 15 straipsnio 2 dalis⁸⁷).

91. Duomenų valdytojo pareigos įvertinti šiuos dokumentus apimtis priklauso nuo to, koku pagrindu (pagalbiniai) duomenų tvarkytojai (kaip duomenų eksportuotojai) atlieka pirminį arba tolesnį duomenų perdavimą⁸⁸.
92. Duomenys gali būti perduodami remiantis **sprendimu dėl tinkamumo**, jeigu pagal BDAR 45 straipsnį Komisija nusprendė, kad trečioji valstybė, teritorija arba vienas ar keli konkretūs tos trečiosios valstybės sektoriai arba kad tarptautinė organizacija užtikrina tinkamą apsaugos lygį. Siekdamą įvertinti, ar apsaugos lygis yra tinkamas, Komisija, be kitų kriterijų, atsižvelgia į tolesnio asmens duomenų perdavimo į kitą trečiąją šalį ar tarptautinei organizacijai taisyklės, kurių laikomasi toje šalyje ar tarptautinėje organizacijoje, teismų praktiką, taip pat į veiksmingas ir vykdytinas duomenų subjektų teises ir veiksmingą duomenų subjektų, kurių asmens duomenys perduodami, teisių gynimą administracine ir teismine tvarka⁸⁹.
93. Atsižvelgiant į tai, jeigu perdavimą atlieka (pagalbinis) duomenų tvarkytojas (duomenų valdytojo vardu) remdamasis sprendimu dėl tinkamumo pagal BDAR 45 straipsnį, duomenų valdytojo pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį reikalaujamas patikrinimo, kad jo (pagalbinis) duomenų tvarkytojas pateikia pakankamas garantijas dėl atitikties BDAR V skyriaus reikalavimams, lygis turėtų apimti šiuos elementus:
 - ar galioja sprendimas dėl tinkamumo⁹⁰;
 - ir ar duomenų valdytojo vardu vykdomi duomenų perdavimai patenka į tokio sprendimo taikymo sritį (pvz., į taikymo sritį patenkančių asmens duomenų kategorijos arba sektoriai)⁹¹.
94. Kai asmens duomenims, kuriuos (pagalbinis) duomenų tvarkytojas (duomenų valdytojo vardu) perduoda remdamasis sprendimu dėl tinkamumo, taikomas **tolesnis perdavimas** iš šios trečiosios šalies, taip pat neturėtų būti pakenkta BDAR garantuojamam fizinių asmenų apsaugos lygiui, kuris užtikrinamas tokiame tolesniame perdavime⁹². Šiuo atžvilgiu pagal BDAR 45 straipsnio 2 dalies a punktą bet koks Europos Komisijos sprendimas dėl tinkamumo, be kita ko, apima trečiųjų valstybių taisykles,

⁸⁷ EDAV gairių Nr. 01/2022 (teisė susipažinti su duomenimis) 122 punktas.

⁸⁸ Pagal dokumentais įformintus duomenų valdytojo nurodymus dėl asmens duomenų perdavimo visoje duomenų tvarkymo grandinėje.

⁸⁹ Žr. BDAR 45 straipsnį ir 29 straipsnio darbo grupės tinkamumo pavyzdžių, priimtų 2017 m. lapkričio 28 d., WP 254, EDAV patvirtintų 2018 m. gegužės 25 d., 7 punktą: „Pradiniam pirmą kartą perduodamų duomenų gavėjui toliau perduoti asmens duomenis turėtų būti leidžiama tik tais atvejais, kai paskesniai gavėjai (t. y. toliau perduodamų duomenų gavėjai) taip pat taikomos taisyklės (įskaitant sutartimi numatytas taisykles), kuriomis užtikrinamas tinkamas apsaugos lygis ir kuriomis laikomasi atitinkamų nurodymų, kai duomenys tvarkomi duomenų valdytojo vardu. Vykdamas tolesnį duomenų perdavimą negali būti daromas neigiamas poveikis fizinių asmenų, kurių duomenys perduodami, apsaugos lygiui. Jei nepriimtas sprendimas dėl tinkamumo, pradinis iš ES perduodamų duomenų gavėjas privalo užtikrinti, kad tolesniame duomenų perdavime būtų taikomos atitinkamos apsaugos priemonės. Toks tolesnis duomenų perdavimas gali būti vykdomas tik ribotais ir konkrečiais tikslais, jei tokiame duomenų tvarkyme yra teisinis pagrindas.“

⁹⁰ EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 19 punktas: „Jei [duomenų eksportuotojas] perduodate asmens duomenis į trečiąsias valstybes, regionus ar sektorius, kuriems taikomas Komisijos sprendimas dėl tinkamumo (tiek, kiek taikytina), jums nereikia imtis jokių tolesnių šiose rekomendacijos aprašytų veiksmų. Tačiau vis tiek turite stebėti, ar su jūsų duomenų perdavimu susiję sprendimai dėl tinkamumo nėra atšaukti ar pripažinti negaliojančiais.“

⁹¹ EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 19 punktas.

⁹² Žr. BDAR 44 straipsnį: „<...> laikosi šiame skyriuje nustatytų sąlygų, be kita ko, susijusių su tolesniu asmens duomenų perdavimu iš tos trečiosios valstybės ar tarptautinės organizacijos į kitą trečiąją šalį ar kitai tarptautinei organizacijai“.

kuriomis reglamentuojamas tolesnis duomenų perdavimas. Taigi pagal BDAR 44 straipsnį duomenų valdytojas neprivalo tikrinti šių reikalavimų savarankiškai.

95. Kalbant apie duomenų valdytojo prievolę pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį, tai reiškia, kad duomenų valdytojas turėtų užtikrinti, kad (pagalbinis) duomenų tvarkytojas pateiktų „pakankamas garantijas“ ir dėl tolesnio duomenų perdavimo, kurį (pagalbinis) duomenų tvarkytojas vykdo iš tinkamos šalies.
96. Jei sprendimas dėl tinkamumo nepriimtas, duomenys gali būti perduodami, jei pagal **Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 46 straipsnį** suteikiamos „tinkamos apsaugos priemonės“. Šiuo atveju duomenų valdytojas turėtų įvertinti nustatytas tinkamas apsaugos priemonės ir ypatingą dėmesį skirti bet kokiems probleminiams teisės aktams, kurie galėtų sutrukdyti pagalbiniam duomenų tvarkytojui laikytis jo sutartyje su pirminiu duomenų tvarkytoju nustatytų prievolių⁹³. Konkrečiau kalbant, duomenų valdytojas turėtų užtikrinti, kad toks „duomenų perdavimo poveikio vertinimas“⁹⁴ būtų atliktas vadovaujantis teismų praktika⁹⁵ ir kaip paaiškinta EDAV rekomendacijose Nr. 01/2020. Dokumentus, susijusius su nustatytomis tinkamomis apsaugos priemonėmis, „duomenų perdavimo poveikio vertinimu“ ir galimomis papildomomis priemonėmis, turėtų parengti duomenų tvarkytojas ir (arba) duomenų eksportuotojas⁹⁶ (prireikus bendradarbiaujant su duomenų tvarkytoju ir (arba) duomenų importuotoju⁹⁷). Duomenų valdytojas gali remtis (pagalbinio) duomenų tvarkytojo parengtu vertinimu ir prireikus jį papildyti. Pavyzdžiui, jei duomenų valdytojo gautas vertinimas atrodo neišsamus, netikslus arba kelia klausimų, duomenų valdytojas turėtų prašyti papildomos informacijos, patikrinti informaciją ir prireikus ją papildyti ir (arba) ištaisyti, atsižvelgdamas į tai, kad vertinimas turėtų atitikti EDAV rekomendacijas Nr. 01/2020 ir jose nustatytus etapus⁹⁸. Tai apima teisės aktų ir praktikos, svarbių atsižvelgiant į visas perdavimo aplinkybes, nustatymą⁹⁹ ir, jei reikia, atitinkamų papildomų priemonių nustatymą¹⁰⁰. Šiuo atžvilgiu duomenų valdytojas turėtų atkreipti ypatingą

⁹³ Šiuo klausimu žr. ESTT sprendimo *Schrems II* 132 ir 133 punktus, kuriuose ESTT pabrėžia Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų sutartinį pobūdį.

⁹⁴ Šis vertinimas išsamiau paaiškintas EDAV rekomendacijos Nr. 01/2020 3 etape „Įvertinkite, ar jūsų taikoma BDAR 46 straipsnyje nurodyta duomenų perdavimo priemonė yra veiksminga, atsižvelgiant į visas perdavimo aplinkybes“.

⁹⁵ ESTT sprendimo *Schrems II* 134 punktą.

⁹⁶ EDAV rekomendacijų Nr. 1/2022 dėl paraiškos patvirtinti ir dėl elementų bei principų, kurie turi būti įtraukti į įmonei duomenų valdytojai privalomas taisykles (BDAR 47 straipsnis), priimtų 2023 m. birželio 20 d., 2.1 versijos 10 punktą: „<...> pavyzdžiui, kiekvienas duomenų eksportuotojas privalo kiekvienu konkrečiu duomenų perdavimo atveju įvertinti, ar reikia įgyvendinti papildomas priemones, kad būtų užtikrintas apsaugos lygis, iš esmės lygiavertis nustatytajam BDAR.“

⁹⁷ ESTT sprendimo *Schrems II* 134 punkte ESTT pažymėjo, kad toks patikrinimas prireikus gali būti atliekamas bendradarbiaujant su duomenų importuotoju. Taip pat žr. EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 4 skirsnį.

⁹⁸ Visų pirma žr. „3 etapas. Įvertinkite, ar jūsų taikoma BDAR 46 straipsnyje nurodyta duomenų perdavimo priemonė yra veiksminga, atsižvelgiant į visas perdavimo aplinkybes“, „4 etapas. Patvirtinkite papildomas priemones“ ir „6 etapas. Reikiamais intervalais įvertinti iš naujo“, kaip paaiškinta EDAV rekomendacijose Nr. 01/2020.

⁹⁹ ESTT sprendimo *Schrems II* 126 punktą. Taip pat žr. EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 2.3 skirsnį „3 etapas. Įvertinkite, ar jūsų taikoma BDAR 46 straipsnyje nurodyta duomenų perdavimo priemonė yra veiksminga, atsižvelgiant į visas perdavimo aplinkybes“ ir visų pirma 33 punktą. ESTT sprendimo *Schrems II* 134 punkte ESTT pažymėjo, kad toks patikrinimas prireikus gali būti atliekamas bendradarbiaujant su duomenų importuotoju (taip pat žr. EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 30 punktą).

¹⁰⁰ Remiantis teismų praktika, duomenų valdytojas arba duomenų tvarkytojas, visų pirma kiekvienu atveju ir prireikus bendradarbiaudamas su duomenų gavėju, turi patikrinti, ar pagal paskirties trečiosios šalies teisę užtikrinama tinkama, atsižvelgiant į Sąjungos teisę, asmens duomenų, perduodamų remiantis standartinėmis duomenų apsaugos sąlygomis, apsauga ir prireikus suteikiama papildomų garantijų, be to, kurios numatytos šiose sąlygose (ESTT sprendimo *Schrems II* 134 punktą). Taip pat žr. EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 2.4 skirsnį „4 etapas. Patvirtinkite papildomas priemones“.

dėmesį į tai, ar duomenų eksportuotojas, t. y. duomenų tvarkytojas arba pagalbinis duomenų tvarkytojas, įvertino, ar trečiosios šalies teisės aktuose ir (arba) praktikoje nėra kokių nors dalykų, kurie gali turėti įtakos tinkamų apsaugos priemonių, susijusių su duomenų perdavimo pagrindu, kuriuo remiasi duomenų eksportuotojas, veiksmingumui¹⁰¹, ypač dėl teisės aktų ir praktikos, kuriais reglamentuojama trečiosios šalies valdžios institucijų prieiga prie perduodamų asmens duomenų¹⁰².

97. Be to, panašiai kaip ir duomenų perdavimui pagal sprendimą dėl tinkamumo (BDAR 45 straipsnis, žr. šios nuomonės 94 ir 95 punktus), kai asmens duomenis perduoda (pagalbinis) duomenų tvarkytojas, taikydamas tinkamas apsaugos priemones pagal BDAR 46 straipsnį, duomenų valdytojo pareiga pagal BDAR 28 straipsnio 1 dalį taip pat apima pareigą įsitikinti, kad (pagalbinis) duomenų tvarkytojas pateikia pakankamas garantijas dėl **tolesnio duomenų perdavimo**. Tinkamos apsaugos priemonės pagal BDAR 46 straipsnį paprastai apima nuostatas, kuriomis nustatomos taisyklės, kuriomis bus reglamentuojamas bet koks tolesnis duomenų perdavimas¹⁰³. Tai reiškia, kad duomenų valdytojai neprivalo tikrinti, ar tos taisyklės atitinka BDAR V skyriaus reikalavimus. Visgi duomenų valdytojai turėtų galėti pateikti dokumentus, susijusius su tokiu tolesniu duomenų perdavimu. Tai reiškia, kad duomenų valdytojas turėtų gauti šią informaciją iš (pagalbinių) duomenų tvarkytojų ir (arba) duomenų eksportuotojų, iš kurios būtų matyti, kad duomenų importuotojai iš tikrųjų laikosi tolesnio duomenų perdavimo reikalavimų, nustatytų atitinkamoje apsaugos priemonėje.

2.3 Dėl BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto aiškinimo (2 klausimas)

98. Siekiant užtikrinti skaidrų pareigų ir atsakomybės paskirstymą tiek viduje (tarp duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų), tiek išorėje duomenų subjektų ir reguliavimo institucijų atžvilgiu, remiantis BDAR 28 straipsnio 3 dalimi, bet koks duomenų tvarkytojo atliekamas asmens duomenų tvarkymas turi būti reglamentuojamas duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartimi arba kitu teisės aktu pagal ES arba valstybės narės teisę¹⁰⁴. Vadovaujantis BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktu, toje sutartyje visų pirma nustatoma, kad duomenų tvarkytojas „*tvarko asmens duomenis tik pagal duomenų valdytojo dokumentais įformintus nurodymus, įskaitant susijusius su asmens duomenų perdavimu į trečiąją valstybę ar tarptautinei organizacijai, išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui*“. Šioje nuostatoje taip pat nustatyta „*tokiu atveju duomenų tvarkytojas prieš pradėdamas tvarkyti duomenis praneša apie tokį teisinį reikalavimą duomenų valdytojui, išskyrus atvejus, kai pagal tą teisę toks pranešimas yra draudžiamas dėl svarbių viešojo intereso priežasčių*“.
99. Prašyme nurodoma, kad yra sutarčių, į kurias įtrauktas įsipareigojimas tvarkyti asmens duomenis tik duomenų valdytojo nurodymu „*išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą*“ (praleidžiant nuorodą į Sąjungos arba valstybės narės teisę). Šiuo atžvilgiu EDAV buvo pateikti keli klausimai, kurie kartu išnagrinėti tolesniame skyriuje:

2 Ar į sutartį ar kitą teisės aktą pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kaip nustatyta BDAR 28 straipsnio 3 dalyje, turi būti įtraukta 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatyta išimtis „*išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra*

¹⁰¹ Žr. EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 2.3 skirsnį („3 etapas“).

¹⁰² Žr. EDAV rekomendacijų Nr. 01/2020 41 punktą ir paskesnius punktus.

¹⁰³ Žr., pvz., 2021 m. birželio 4 d. Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų (Komisijos įgyvendinimo sprendimo 2021/914) 8.7 sąlygą (pirmas modulis), atitinkamai 8.8 sąlygą (antras ir trečias moduliai).

¹⁰⁴ Toliau sąvoka „**sutartis**“ bus vartojama darant nuorodą į „sutartį ar kitą teisės aktą pagal ES arba valstybės narės teisę“.

taikoma duomenų tvarkytojui“ (pažodžiui arba labai panašiais žodžiais), kad būtų laikomasi BDAR?

2a Jei į 2 klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar sutartis arba kitas teisės aktas pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuriuo išplečiama BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatyta išimtis, kad ji apimtų ir trečiosios šalies teisę (pvz., „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“), savaime yra BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto pažeidimas?

100. EDAV gairėse Nr. 07/2020 primenama, kad *„svarbu atidžiai tartis dėl duomenų tvarkymo susitarimų ir juos rengti“*, atsižvelgiant į bet kokį ES ar valstybės narės teisinį reikalavimą, kuris taikomas duomenų tvarkytojui¹⁰⁵. Dėl jų turinio EDAV gairėse Nr. 07/2020 pažymima, kad *„duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo susitarimas turi atitikti BDAR 28 straipsnio reikalavimus, kad būtų užtikrinta, jog duomenų tvarkytojas tvarko asmens duomenis laikydamasis BDAR. Bet kuriame tokiame susitarime turėtų būti atsižvelgta į konkrečių duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų atsakomybę. Nors 28 straipsnyje pateikiamas sąrašas klausimų, kurie turi būti aptarti bet kurioje sutartyje, reglamentuojančioje duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų santykius, jame paliekama galimybė tokių sutarčių šalims derėtis“*¹⁰⁶. Galimybė derėtis ribojama BDAR 28 straipsnio 3 dalyje nustatytais reikalavimais.

¹⁰⁵ EDAV gairių Nr. 07/2020 121 punktas.

¹⁰⁶ EDAV gairių Nr. 07/2020 109 punktas.

101. Visų pirma, duomenų tvarkytojo įsipareigojimas tvarkyti asmens duomenis tik pagal dokumentais įformintus duomenų valdytojo nurodymus yra pagrindinis sutarties elementas.
102. Visgi, kaip pripažįstama BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkte, duomenų tvarkytojai gali teisėtai tvarkyti asmens duomenis, išskyrus duomenų valdytojo dokumentais įformintus nurodymus, kad įvykdytų teisinės prievolės pagal ES arba valstybių narių teisės aktus (toliau – **ES arba valstybių narių teisės aktų reikalavimas**). Ta pačia nuostata taip pat reikalaujama, kad duomenų tvarkytojas įsipareigotų iš anksto informuoti duomenų valdytoją, kai taikomas ES arba valstybių narių teisės aktų reikalavimas tvarkyti ir (arba) perduoti asmens duomenis į trečiąją šalį arba tarptautinei organizacijai, išskyrus atvejus, kai pagal tą teisę toks pranešimas yra draudžiamas dėl svarbių viešojo intereso priežasčių. Šis įsipareigojimas, kurio formuluotė labai panaši į BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto formuluotę, aiškiai įtrauktas į Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygas¹⁰⁷ ir į kelias standartines sutarčių sąlygas, visų pirma Danijos,¹⁰⁸ Slovėnijos¹⁰⁹ ir Lietuvos¹¹⁰ priežiūros institucijų priimtas standartines sutarčių sąlygas, kad būtų laikomasi BDAR 28 straipsnio.
103. Taigi, be įsipareigojimo tvarkyti duomenis tik pagal dokumentais įformintus duomenų valdytojo nurodymus, BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktas apima tris pagrindinius elementus: a) taisyklę, reglamentuojančią atvejus, kai teisės aktų reikalavimas įpareigoja duomenų tvarkytoją atlikti asmens duomenų tvarkymą, kuris nėra grindžiamas duomenų valdytojo nurodymais, taigi nėra atliekamas

¹⁰⁷ Žr. visų pirma 7.1 sąlygos a punktą ir 7.8 sąlygos a punktą:

– 7.1 sąlygos a punktas: „Duomenų tvarkytojas tvarko asmens duomenis tik pagal duomenų valdytojo dokumentais įformintus nurodymus, nebent turi tai daryti pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui. Tokiu atveju duomenų tvarkytojas prieš pradėdamas tvarkyti duomenis praneša apie tokį teisinį reikalavimą duomenų valdytojui, nebent pagal tą teisę tai draudžiama dėl svarbių viešojo intereso priežasčių. Vėlesnius nurodymus duomenų valdytojas taip pat gali teikti per visą asmens duomenų tvarkymo laikotarpį. Šie nurodymai visada įforminami dokumentais.“ (Išskirta papildomai). Siekiant didesnio nuoseklumo, EDAV ir EDAPP savo bendroje nuomonėje dėl Europos Komisijos standartinių sutarčių sąlygų projekto rekomendavo įtraukti visą 28 straipsnio 3 dalies a punkto formuluotę (taigi, įtraukti nuorodą į duomenų tvarkytojo pareigą informuoti duomenų valdytoją apie teisės aktų reikalavimą). EDAV ir EDAPP bendra nuomonės Nr. 1/2021 dėl Europos Komisijos įgyvendinimo sprendimo dėl duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinių sutarčių sąlygų, apimančių klausimus, nurodytus Reglamento (ES) 2016/679 28 straipsnio 7 dalyje ir Reglamento (ES) 2018/1725 29 straipsnio 7 dalyje, 38 punktas. Formuluotė „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui“ jau buvo pateikta standartinių sutarčių sąlygų projekte.

– 7.8 sąlygos a punktas: „Duomenų tvarkytojas bet koki duomenų perdavimą į trečiąją valstybę ar tarptautinei organizacijai vykdo tik pagal duomenų valdytojo dokumentais įformintus nurodymus, arba vykdydamas konkretų reikalavimą pagal Sąjungos ar valstybės narės teisę, kuri taikoma duomenų tvarkytojui, ir laikydamasis Reglamento (ES) 2016/679 arba Reglamento (ES) 2018/1725) V skyriaus“. Kalbant apie 7.8 sąlygos a punktą, EDAV ir EDAPP rekomendavo įtraukti nuorodą nustatant duomenų tvarkytojo galimybę atlikti duomenų perdavimą remiantis konkrečiu reikalavimu pagal duomenų tvarkytojui taikomą Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuris iš pradžių nebuvo nurodytas standartinių sutarčių sąlygų projekte. Bendros EDAV ir EDAPP nuomonės Nr. 1/2021 2 priedas, pastabos dėl 7.7 sąlygos a punkto.

¹⁰⁸ Danijos priežiūros institucijos standartinės sutarčių sąlygos siekiant laikytis BDAR 28 straipsnio, visų pirma 4.1 ir 8.2 sąlygos. EDAV nuomonėje Nr. 14/2019 dėl Danijos priežiūros institucijos pateikto standartinių sutarčių sąlygų projekto (BDAR 28 straipsnio 8 dalis) EDAV rekomendavo įtraukti 28 straipsnio 3 dalies a punkto formuluotę, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas.

¹⁰⁹ Slovėnijos priežiūros institucijos standartinės sutarčių sąlygos siekiant laikytis BDAR 28 straipsnio, visų pirma 3.1 ir 7.2 sąlygos.

¹¹⁰ Lietuvos priežiūros institucijos standartinės sutarčių sąlygos siekiant laikytis BDAR 28 straipsnio, visų pirma 4.1, 22 ir 23 sąlygos.

duomenų valdytojo vardu, b) būtinybę duomenų tvarkytojui informuoti duomenų valdytoją¹¹¹ ir c) nuorodą į tokį teisės aktų reikalavimą, kylantį iš ES arba valstybės narės teisės.

104. Šiomis aplinkybėmis EDAV primena, kad pagal bendrą principą sutartys negali būti viršesnės už teisės aktus. Tai reiškia, kad nepriklausomai nuo to, ar į sutartį įtraukta BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatyta sąlyga („išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui“), ji negali sutrukdyti taikyti teisės aktų reikalavimus papildomai arba tam tikrais atvejais priešingai sutartiniams reikalavimams. Be to, remiantis bendruoju principu, kad sutartis nesukuria įsipareigojimų trečiosioms šalims, sutartis negali būti privaloma, pavyzdžiui, valstybės narės ar trečiosios šalies valdžios institucijoms¹¹².
105. Visose duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartyse turi būti aptarti atvejai, kai pagal teisės aktus gali būti reikalaujama, kad duomenų tvarkytojas asmens duomenis tvarkytų ne pagal duomenų valdytojo nurodymus. Be to, duomenų tvarkytojo pareiga informuoti duomenų valdytoją prieš pradėdant duomenų tvarkymą, kuris nėra grindžiamas jo nurodymais, taip pat yra pagrindinis sutarties elementas, kurį taip pat reikia įtraukti¹¹³.
106. Jeigu asmens duomenys tvarkomi už EEE ribų, nuoroda į ES arba valstybės narės teisę gali būti nereikšminga, atsižvelgiant į tai, kad duomenų tvarkytojui už EEE ribų tik išimtiniais atvejais bus taikomi ES arba valstybės narės teisės aktų reikalavimai. Šiuo atžvilgiu EDAV pažymi, kad Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygose, kuriomis siekiama ne tik įvykdyti BDAR 46 straipsnio 1 dalies ir 2 dalies d punkto reikalavimus, bet ir įvykdyti BDAR 28 straipsnio 3 ir 4 dalių reikalavimus¹¹⁴, nėra formuluotės, panašios į BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto sąlygą „išskyrus atvejus, kai“. Vis dėlto reikalavimas tvarkyti asmens duomenis tik pagal dokumentais įformintus duomenų valdytojo nurodymus, išskyrus atvejus, kai to reikalaujama pagal ES ar valstybės narės teisę, jau yra netiesiogiai reglamentuojamas Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų 8.1 sąlygoje¹¹⁵. Be to, tai nereiškia, kad BDAR 28 straipsnio

¹¹¹ BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkte nustatyta, kad tais atvejais, kai Sąjungos arba valstybės narės teisėje reikalaujama, kad duomenų tvarkytojas tvarkytų asmens duomenis, „duomenų tvarkytojas prieš pradėdamas tvarkyti duomenis praneša apie tokį teisinį reikalavimą duomenų valdytojui, išskyrus atvejus, kai pagal tą teisę toks pranešimas yra draudžiamas dėl svarbių viešojo intereso priežasčių“.

¹¹² Būtent todėl Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygose yra numatytos kelios apsaugos priemonės, kuriomis reikalaujama, kad duomenų eksportuotojas ir duomenų importuotojas, prieš perduodami duomenis, įvertintų privalomus trečiosios šalies teisės aktų reikalavimus ir užtikrintų, kad jie neviršytų to, kas būtina demokratinėje visuomenėje (14 sąlygos a–d punktai), reikalaujama, kad duomenų importuotojas praneštų duomenų eksportuotojui apie pasikeitimus, o pastarasis imtųsi atitinkamų veiksmų (14 sąlygos e ir f punktai), ir duomenų importuotojui nustatomos pareigos, kai su duomenimis gali susipažinti valdžios institucijos (15 sąlyga). Žr. ESTT sprendimo *Schrems II* 125 ir 141 punktus.

¹¹³ EDAV nuomonėje Nr. 18/2021 dėl Lietuvos priežiūros institucijos pateiktų standartinių sutarčių sąlygų projekto (BDAR 28 straipsnio 8 dalis) EDAV rekomendavo į standartines sutarčių sąlygas įtraukti paskutinį 28 straipsnio 3 dalies a punkto elementą (t. y. duomenų tvarkytojo pareigą informuoti duomenų valdytoją apie taikytiną teisės aktų reikalavimą) (EDAV nuomonės Nr. 18/2021 19 punktas).

¹¹⁴ Žr. Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų 9 konstatuojamąją dalį: „kai tvarkant duomenis duomenų valdytojai, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2016/679, perduoda duomenis duomenų tvarkytojams, nepatenkantiems į jo teritorinę taikymo sritį, arba duomenų tvarkytojai, kuriems taikomas Reglamentas (ES) 2016/679, perduoda duomenis pagalbiniais duomenų tvarkytojams, nepatenkantiems į jo teritorinę taikymo sritį, šio sprendimo priede išdėstytomis standartinėmis sutarčių sąlygomis taip pat turėtų būti galima įvykdyti Reglamento (ES) 2016/679 28 straipsnio 3 ir 4 dalių reikalavimus“.

¹¹⁵ 8 sąlygos dėl duomenų apsaugos priemonių (Antras modulis. Duomenų valdytojo atliekamas perdavimas duomenų tvarkytojui) 8.1 skirsnyje „Nurodymai“ teigiama:

3 dalies a punkte nustatyta pareiga pranešti nėra nagrinėjama, atsižvelgiant į tai, kad Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygose aiškiai nurodyta, kad duomenų importuotojas turi informuoti duomenų eksportuotoją, jei negali laikytis duomenų valdytojo nurodymų¹¹⁶. Todėl duomenų tvarkytojo įsipareigojimas informuoti duomenų valdytoją, kai taikomas teisės aktų reikalavimas tvarkyti duomenis (kildinamas iš ES ar valstybės narės teisės arba trečiosios šalies teisės), išplaukia iš Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų, nenaudojant tikslios BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto formuluotės „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui“ (pirmiau nurodytas c elementas).

107. Tai atitinka BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto tikslą užtikrinti, kad duomenų valdytojas būtų informuotas, kai pagal įstatymą duomenų tvarkytojas privalo tvarkyti asmens duomenis kitaip nei vadovaudamasis duomenų valdytojo nurodymais.
108. Atsižvelgdama į pirmiau pateiktą analizę, EDAV laikosi nuomonės, kad į duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo sutartį¹¹⁷ įtraukti BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatytą išimtį „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui“ (pažodžiui arba labai panašiais žodžiais) yra labai rekomenduojama, bet nėra griežtai reikalaujama, kad būtų laikomasi BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto. Ši pozicija nepažeidžia būtinybės nustatyti sutartinę prievolę informuoti duomenų valdytoją, kai duomenų tvarkytojas yra teisiškai įpareigotas tvarkyti asmens duomenis kitaip nei vadovaudamasis duomenų valdytojo nurodymais, kaip numatyta BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkte. Tais atvejais, kai akivaizdu, kad duomenų tvarkymui svarbūs ES arba valstybių narių teisės aktų reikalavimai, BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto formuluotė padėtų įrodyti, kad laikomasi reikalavimų.

„a) Duomenų importuotojas tvarko asmens duomenis tik pagal duomenų eksportuotojo dokumentais įformintus nurodymus. Duomenų eksportuotojas gali duoti tokius nurodymus per visą sutarties galiojimo laikotarpį.

b) Duomenų importuotojas nedelsdamas informuoja duomenų eksportuotoją, jei dėl kokių nors priežasčių negali laikytis šių nurodymų.”

Panašiai, 8 sąlygos dėl duomenų apsaugos priemonių trečio modulis (duomenų tvarkytojo atliekamas perdavimas duomenų tvarkytojui) 8.1 skirsnyje „Nurodymai“ nustatyta:

„a) Duomenų eksportuotojas yra informavęs duomenų importuotoją, kad jis veikia kaip duomenų tvarkytojas pagal duomenų valdytojo (-ų) nurodymus, kuriuos duomenų eksportuotojas pateikia duomenų importuotojui prieš pradėdamas tvarkyti duomenis.

b) Duomenų importuotojas tvarko asmens duomenis tik pagal duomenų valdytojo dokumentais įformintus nurodymus, kuriuos duomenų eksportuotojas perdavė duomenų importuotojui, ir bet kokius papildomus dokumentais įformintus duomenų eksportuotojo nurodymus. Tokie papildomi nurodymai neprieštarauja duomenų valdytojo nurodymams. Duomenų valdytojas arba duomenų eksportuotojas gali duoti papildomų dokumentais įformintų nurodymų dėl duomenų tvarkymo per visą sutarties galiojimo laikotarpį.

c) Duomenų importuotojas nedelsdamas informuoja duomenų eksportuotoją, jei dėl kokių nors priežasčių negali laikytis šių nurodymų. Jei duomenų importuotojas negali laikytis duomenų valdytojo nurodymų, duomenų eksportuotojas nedelsdamas apie tai praneša duomenų valdytojui.”

¹¹⁶ Be 8.1 sąlygos (žr. ankstesnę išnašą), 14 sąlygos e punkte nustatyta, kad: „Duomenų importuotojas sutinka nedelsdamas informuoti duomenų eksportuotoją, jei po to, kai susitarė dėl šių sąlygų, ir sutarties galiojimo laikotarpiu turi pagrindo manyti, kad jam taikomi arba pradėti taikyti teisės aktai ar praktika, kurie neatitinka a punkto reikalavimų, įskaitant pasikeitus trečiosios valstybės teisės aktams ar priemonei (pavyzdžiui, prašymą atskleisti informaciją), iš kurių matyti, kad tokie teisės aktai praktikoje taikomi nesilaikant a punkto reikalavimų. [Trečias modulis. Duomenų eksportuotojas persiunčia pranešimą duomenų valdytojui.]“

¹¹⁷ Visų pirma, kai duomenų valdytojas ir duomenų tvarkytojas remiasi savo duomenų tvarkymo sutartimi, o ne Europos Komisijos duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų standartinėmis sutarčių sąlygomis, standartinėmis sutarčių sąlygomis, kurias priežiūros institucijos priėmė siekdamos laikytis BDAR 28 straipsnio arba Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinėmis sutarčių sąlygomis. Taip pat žr. Reglamento (ES) 2016/679 109 konstatuojamąją dalį ir 28 straipsnio 6 dalį.

109. Dabar EDAV nagrinėja, ar sutartis, į kurią įtraukta platesnė išimtis, apimanti ir trečiosios šalies teisę, pavyzdžiui, išimtis dėl įsipareigojimo tvarkyti asmens duomenis tik pagal dokumentais įformintus duomenų valdytojo nurodymus „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“, savaime pažeidžia BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktą.
110. Ši formuluočių, jei kartu su ja nepateikiami papildomi patikslinimai, gali apimti du skirtingus atvejus, kurie turėtų būti nagrinėjami atskirai atsižvelgiant į teisinį kontekstą:
- numatomas teisės aktų reikalavimas arba privalomas nurodymas kyla iš Sąjungos arba (EEE) valstybių narių teisės;
 - numatomas teisės aktų reikalavimas arba privalomas nurodymas kyla ne iš Sąjungos arba (EEE) valstybių narių teisės aktų.

111. Pirmajai situacijai taikomos aiškos BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto nuostatos, kuriomis nustatomas sutartinis duomenų tvarkytojo įsipareigojimas tvarkyti duomenis tik pagal dokumentais įformintus duomenų valdytojo nurodymus „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui“. Ši nuostata taikoma neatsižvelgiant į tai, ar asmens duomenys tvarkomi EEE, ar už jos ribų.
112. ES teisė, įskaitant BDAR, ir valstybių narių teisės aktų reikalavimai yra tos pačios konstitucinės tradicijos dalis kaip ir BDAR, kuriame fizinių asmenų apsauga tvarkant asmens duomenis įtvirtinta kaip pagrindinė teisė pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – **SESV**) 16 straipsnio 1 dalį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – **Chartija**) 8 straipsnio 1 dalį¹¹⁸.
113. Jeigu šalys, remdamosi kitais savo sutarties (-čių) elementais, gali įrodyti, kad žodžiai „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“, apima tik šį pirmąjį atvejį, tuomet ši formulė neturi poveikio BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkte numatytoms garantijoms.
114. Bus atvejų, kai šalių sutartis (-ys) viršija šį pirmąjį atvejį, o tai reiškia, kad nuoroda į „įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“ apima teisės aktų reikalavimus ir (arba) privalomus nurodymus, kylančius ne iš Sąjungos arba (EEE) valstybių narių teisės aktų (antras atvejis).
115. EDAV pažymi, kad reikalavimais tvarkyti duomenis remiantis ne Sąjungos arba (EEE) valstybių narių teisės aktais savaime neprilygsta konstitucinėms tradicijoms ir jie negali būti automatiškai laikomi tokiais pačiais, kokie taikomi ES teisinėje sistemoje (atsižvelgiant į BDAR 44 straipsnį). Šiuo klausimu EDAV primena, kad BDAR 6 straipsnyje sąvokos „teisinė prievolė“, „viešasis interesas“ ir „viešojo valdžia“ reiškia Sąjungos arba valstybės narės teisę¹¹⁹. EDAV taip pat pažymi, kad BDAR 29 straipsnyje dėl duomenų valdytojo arba duomenų tvarkytojo kontroliuojamo duomenų tvarkymo nustatyta, kad „[d]uomenų tvarkytojas ir bet kuris duomenų valdytojai arba duomenų tvarkytojai pavaldus asmuo, galintis susipažinti su asmens duomenimis, negali tų duomenų tvarkyti, išskyrus atvejus, kai duomenų valdytojas duoda nurodymus juos tvarkyti, nebent tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos ar valstybės narės teisę.“ (išskirta papildomai)
116. Perdavimo atveju galima numatyti, kad teisės aktų reikalavimai gali kilti ir ne iš ES ar valstybių narių teisės aktų. Kai vyksta duomenų perdavimas, EDAV primena, kad, be BDAR 28 straipsnio, taikomas BDAR V skyrius. EDAV laikosi nuomonės, kad, kiek tai susiję su asmens duomenimis, tvarkomais už EEE ribų, BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktu iš esmės nedraudžiama į sutartį įtraukti nuostatas, susijusias su trečiosios valstybės teisės reikalavimais tvarkyti perduodamus asmens duomenis. Tokios nuostatos

¹¹⁸ BDAR 1 konstatuojamojoje dalyje daroma nuoroda į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (toliau – SESV) 16 straipsnio 1 dalį ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 8 straipsnio 1 dalį. Chartijos 52 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad „[b]et koks šios Chartijos pripažintų teisių ir laisvių įgyvendinimo apribojimas turi būti numatytas įstatymo ir nekeisti šių teisių ir laisvių esmės. Remiantis proporcingumo principu, apribojimai galimi tik tuo atveju, kai jie būtini ir tikrai atitinka Sąjungos pripažintus bendrus interesus arba reikalingi kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.“

¹¹⁹ BDAR 6 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad tais atvejais, kai duomenų tvarkymo teisinis pagrindas yra „teisinė pareiga“ (BDAR 6 straipsnio 1 dalies c punktas) arba „siekiant atlikti užduotį, vykdomą viešojo intereso labui arba vykdant duomenų valdytojai pavestas viešosios valdžios funkcijas“ (BDAR 6 straipsnio 1 dalies e punktas), daroma nuoroda į Sąjungos teisės nuostatas arba valstybės narės teisę, kuri taikoma duomenų valdytojui. Kalbant apie BDAR 6 straipsnį, BDAR 40 konstatuojamojoje dalyje paaiškinta, kad tais atvejais, kai duomenų tvarkymo teisinis pagrindas yra nustatytas teisės aktais, tai reiškia, kad jis „nustatyt[as] šiame reglamente arba – kai šiame reglamente nurodoma – kitame Sąjungos teisės akte ar valstybės narės teisėje“. BDAR 49 straipsnio 4 dalyje numatyta, kad ši nukrypti leidžianti nuostata gali būti taikoma tik atsižvelgiant į viešąjį interesą, pripažintą Sąjungos teisėje arba valstybės narės teisėje, kuri taikoma duomenų valdytojui.

gali būti įtrauktos visų pirma siekiant užtikrinti atitiktį BDAR V skyriui, tačiau vien tik žodžių „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“ greičiausiai nepakaks.

117. Atsižvelgdama į tai, EDAV pažymi, kad Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų 14 sąlygoje konkrečiai aptariami „Vietos teisės aktai ir praktika, turintys įtakos sąlygų laikymuisi“, o 15 sąlygoje – „Duomenų importuotojo prievolės valdžios institucijų prieigos atveju“. Prieš pasirašydamos standartines sutarčių sąlygas šalys turi įvertinti, ar yra vietos teisės aktų ir praktikos, turinčių įtakos sąlygų laikymuisi (Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų 14 punktą). 14 sąlygoje reikalaujama, kad šalys garantuotų, kad joms nėra žinoma apie trečiosios šalies, kurioje įsisteigęs duomenų importuotojas, teisės aktus ir praktiką, kurie neleistų joms vykdyti savo prievolių pagal Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygas, duomenų importuotojui atlikus tokių teisės aktų ir praktikos vertinimą, ir reikalaujama, kad duomenų importuotojas skubiai praneštų duomenų eksportuotojui apie bet kokius pokyčius; tokiu atveju duomenų eksportuotojas nustato tinkamas priemones, kuriomis reaguojama į susidariusią padėtį, arba 14 sąlygoje jam leidžiama sustabdyti duomenų perdavimą ir net nutraukti sutartį. 15 sąlygoje nustatytos tam tikros pareigos duomenų importuotojui, kai trečiosios šalies valdžios institucijos turi prieigą prie duomenų. Joje nustatyti tam tikri veiksmai, kurių turi imtis duomenų importuotojas, kai trečiosios šalies valdžios institucijos turi prieigą (paprastai arba tiesiogiai), siekiant (galutinai) užtikrinti, kad duomenų valdytojas būtų informuotas. Be pareigos pranešti duomenų eksportuotojui, duomenų importuotojas, be kita ko, turi pareigą peržiūrėti prieigos prašymo teisėtumą ir dokumentais įforminti šį teisinį vertinimą, o tam tikrais atvejais – užginčyti prašymą. Tuomet duomenų eksportuotojas, pasikonsultavęs su duomenų valdytoju, jei duomenų eksportuotojas nėra duomenų valdytojas, galės imtis būtinų priemonių, įskaitant galimą duomenų perdavimo sustabdymą arba Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų galiojimo nutraukimą. Ar bet koks (tolesnis) duomenų perdavimas trečiosios šalies valdžios institucijoms atitinka BDAR reikalavimus, priklausys nuo kiekvieno konkretaus atvejo analizės (be kita ko, nuo teisinio pagrindo, kontrolės ir atitikties BDAR V skyriui). Pagal Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų (duomenų tvarkytojo atliekamas perdavimas duomenų tvarkytojui) trečią modulį duomenų importuotojas ir (arba) duomenų tvarkytojas privalo duomenų eksportuotojui pateikti teisinį vertinimą. Šiuo atžvilgiu EDAV taip pat remiasi šios nuomonės 88–89 ir 106 punktais.
118. Be to, pagal Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygas ir duomenų eksportuotojas, ir duomenų importuotojas privalo įsitikinti, kad paskirties trečiosios šalies teisės aktai leidžia duomenų importuotojui laikytis Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų prieš perduodant asmens duomenis į tą trečiąją šalį¹²⁰. Kai duomenų tvarkytojas eksportuoja asmens duomenis duomenų valdytojo vardu, tokia pareiga taip pat tenka duomenų valdytojui (taip pat žr. šios nuomonės 79 punktą ir paskesnius punktus).
119. Panašiai, rekomendacijose dėl įmonei duomenų valdytojui privalomų taisyklių ir įmonei duomenų valdytojui privalomų taisyklių pavyzdžiuose taip pat nustatytas įpareigojimų rinkinys, kai narys, kuriam taikomos įmonei privalomos taisyklės, prieštarauja vietos įstatymams ir įmonei privalomoms taisyklėms¹²¹, ir (arba) gauna teisėsaugos institucijos arba valstybės saugumo įstaigos prašymą

¹²⁰ ESTT sprendimo *Schrems II* 141 punktą. Taip pat žr. Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų 14 sąlygos a–d punktus.

¹²¹ EDAV rekomendacijų Nr. 1/2022 dėl paraiškos patvirtinti ir dėl elementų bei principų, kurie turi būti įtraukti į įmonei duomenų valdytojui privalomas taisykles (BDAR 47 straipsnis), 5.4.1 skirsnis „Vietos teisės aktai ir

atskleisti informaciją¹²². Konkrečiau, EDAV rekomendacijose Nr. 1/2022¹²³ nurodyta, kad įmonei duomenų valdytojai privalomose taisyklėse turėtų būti nuostatos, kuriose aptariami vietos teisės aktai ir praktika, turintys įtakos įmonei duomenų valdytojai privalomų taisyklių laikymuisi (5.4.1 skirsnis), taip pat duomenų importuotojo įsipareigojimai, susiję su valdžios institucijų prašymais leisti susipažinti su duomenimis (5.4.2 skirsnis). Įmonei duomenų valdytojai privalomos taisyklės gali būti naudojamos kaip duomenų perdavimo grupės duomenų tvarkytojams mechanizmas.

120. Tais atvejais, kai duomenų perdavimui taikomi sprendimai dėl tinkamumo, teisės aktai, susiję su „*valdžios institucijų prieiga prie asmens duomenų, taip pat tokių teisės aktų įgyvendinim[u]*“, yra vienas iš elementų, į kuriuos Europos Komisija turi atsižvelgti vertindama apsaugos lygio tinkamumą pagal BDAR 45 straipsnio 2 dalies a punktą¹²⁴.
121. Sprendimus dėl tinkamumo, ¹²⁵Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygas ir ¹²⁶ taisykles dėl įmonei privalomų taisyklių bei pavyzdžius¹²⁷ sieja supratimas, kad trečiosios šalies teisės aktai ir praktika, kuriais atsižvelgiama į SESV, Chartijoje ir BDAR įtvirtintų pagrindinių teisių ir laisvių esmę ir neviršijama to, kas demokratinėje visuomenėje būtina ir proporcinga siekiant vieno iš BDAR 23 straipsnio 1 dalyje išvardytų tikslų, nepakenks BDAR

praktika, turintys įtakos įmonei duomenų valdytojai privalomų taisyklių laikymuisi“. 29 straipsnio darbo grupės darbo dokumento, kuriuo nustatoma įmonei duomenų tvarkytojai privalomose taisyklėse turinčių būti elementų ir principų lentelė (WP 257, 1 red.), patvirtinto EDAV 2018 m. gegužės 25 d., 6.3 skirsnis „Poreikis užtikrinti skaidrumą, kai nacionaliniai teisės aktai trukdo grupei laikytis įmonei privalomų taisyklių“.

¹²² EDAV rekomendacijų Nr. 1/2022 dėl paraiškos patvirtinti ir dėl elementų bei principų, kurie turi būti įtraukti į įmonei duomenų valdytojai privalomas taisykles (BDAR 47 straipsnis), 5.4.2 skirsnis „Duomenų importuotojo pareigos gavus valdžios institucijų prašymus leisti susipažinti su duomenimis“; taip pat žr. 29 straipsnio darbo grupės darbo dokumento, kuriuo nustatoma įmonei duomenų tvarkytojai privalomose taisyklėse turinčių būti elementų ir principų lentelė (WP 257, 1 red.), 6.3 skirsnį „Poreikis užtikrinti skaidrumą, kai nacionaliniai teisės aktai trukdo grupei laikytis įmonei privalomų taisyklių“.

¹²³ Rekomendacijos Nr. 1/2022 dėl paraiškos patvirtinti ir dėl elementų bei principų, kurie turi būti įtraukti į įmonei duomenų valdytojai privalomas taisykles (BDAR 47 straipsnis).

¹²⁴ ESTT šį elementą nagrinėjo Sprendime *Schrems I* ir Sprendime *Schrems II*. 2015 m. spalio 6 d. ESTT sprendimo *Maximillian Schrems / Data Protection Commissioner*, (toliau – ESTT sprendimas *Schrems I*), byla C-362/14, ECLI:EU:C:2015:650, 91 punktas ir paskesni punktai. ESTT sprendimo *Schrems II* 141, 174–177, 187–189 punktai.

¹²⁵ Žr. BDAR 45 straipsnio 2 dalies a punktą, kuriame nustatyta, kad Europos Komisija atsižvelgia į „*teisinės valstybės principą, pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms, atitinkamus bendruosius ir atskiriems sektoriams skirtus teisės aktus, įskaitant susijusius su visuomenės saugumu, gynyba, nacionaliniu saugumu, baudžiamąja teise ir valdžios institucijų prieiga prie asmens duomenų, taip pat tokių teisės aktų įgyvendinimą, duomenų apsaugos taisykles, profesines taisykles ir saugumo priemones, įskaitant taisykles dėl tolesnio asmens duomenų perdavimo į kitą trečiąją valstybę ar kitai tarptautinei organizacijai, kuri laikomasi toje valstybėje arba kurių laikosi ta tarptautinė organizacija, teismų praktikos precedentes, taip pat veiksmingas ir vykdytinas duomenų subjektų teises ir veiksmingas administracines bei teismines duomenų subjektų, kurių asmens duomenys yra perduodami, teisių gynimo priemones*“. Taip pat žr. 29 straipsnio darbo grupės tinkamumo pavyzdžius, priimtus 2017 m. lapkričio 28 d., WP 254 1 red., patvirtintus EDAV 2018 m. gegužės 25 d. Sąvoką „tinkamas apsaugos lygis“ ESTT toliau plėtojo Sprendime *Schrems I* (73 ir 74 punktai) ir Sprendime *Schrems II* (94 punktas).

¹²⁶ Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų 14.a punktas.

¹²⁷ Tai aiškiai išdėstyta EDAV rekomendacijų Nr. 1/2022 (Rekomendacijų dėl įmonei duomenų valdytojai privalomų taisyklių) 2.1 versijos 5.4.1 ir 5.4.2 punktuose. Tuo pačiu supratimu netiesiogiai grindžiamas 29 straipsnio darbo grupės darbo dokumento, kuriuo nustatoma įmonei duomenų tvarkytojai privalomose taisyklėse turinčių būti elementų ir principų lentelė (WP 257, 1 red.), patvirtinto EDAV 2018 m. gegužės 25 d., 6.3 skirsnis „Poreikis užtikrinti skaidrumą, kai nacionaliniai teisės aktai trukdo grupei laikytis įmonei privalomų taisyklių“.

užtikrinamam apsaugos lygiui¹²⁸. Dėl šios priežasties į Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygas¹²⁹ ir rekomendacijas dėl įmonei privalomų taisyklių bei pavyzdžius¹³⁰ įtrauktos nuostatos, pagal kurias teisės aktams ir praktikai priskiriamos skirtingos pasekmės, priklausomai nuo to, ar jie kenkia BDAR užtikrinamam apsaugos lygiui. BDAR 46 straipsnio 3 dalies a punktu pagrįstose *ad hoc* sutartyse taip pat turėtų būti numatytos panašios nuostatos¹³¹.

122. Iš to, kas išdėstyta pirmiau, matyti, kad tais atvejais, kai trečiosios valstybės teisės aktuose reikalaujama, kad duomenų tvarkytojas tvarkytų asmens duomenis ne pagal duomenų valdytojo nurodymus, BDAR nustatyto apsaugos lygio bus laikomasi tik tuo atveju, jei minėti teisės aktai atitinka minėtas sąlygas. Bet kuriuo atveju, jei minėtos sąlygos neįvykdomos, duomenų tvarkytojas turėtų imtis papildomų priemonių, o sutartyje turėtų būti užtikrinta, kad šių sąlygų būtų laikomasi.
123. Kai duomenų tvarkytojas tvarko asmens duomenis EEE, tam tikromis aplinkybėmis jis vis tiek gali susidurti su trečiosios šalies teise. EDAV pabrėžia, kad į sutartį įtraukus nuorodą į trečiosios šalies teisę, duomenų tvarkytojas nėra atleidžiamas nuo prievolių pagal BDAR.
124. Atsižvelgdama į pirmiau pateiktą analizę, EDAV laikosi nuomonės, kad formuluotės, panašios į „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“, įtraukimas yra šalių sutartinės laisvės prerogatyva ir savaime nepažeidžia BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkto. Tai nedaro poveikio pareigai laikytis BDAR visais atvejais, kai tvarkomi asmens duomenys. Be to, tokia sąlyga neatleidžia duomenų valdytojo ir duomenų tvarkytojo nuo pareigos laikytis savo prievolių pagal BDAR, visų pirma dėl informacijos, kuri turi būti pateikta duomenų valdytojui, ir, kai taikoma, dėl duomenų valdytojo vardu tvarkomų asmens duomenų tarptautinio perdavimo sąlygų¹³².
125. Galiausiai prašyme pateikiamas papildomas klausimas:
- Jeigu į 2a klausimą būtų atsakyta neigiamai, ar tokia išplėsta išimtis turėtų būti aiškinama kaip dokumentais įformintas duomenų valdytojo nurodymas, kaip tai suprantama pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktą?
126. Atsižvelgdama į pirmiau pateiktą atsakymą, EDAV supranta, kad likęs klausimas yra toks: ar šalys gali teigti, kad jų sutartyje esanti formuluotė „išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“ (pažodžiui arba labai panašiais žodžiais) turi būti suprantama kaip dokumentais įformintas duomenų valdytojo nurodymas, kaip jis suprantamas pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktą.
127. EDAV pirmiausia svarsto, ar šis argumentas yra pagrįstas, kai teisės aktų reikalavimas arba privalomas nurodymas kyla iš Sąjungos arba (EEE) valstybės narės teisės.
128. EDAV pažymi, kad BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punkte vartojama sąvoka „nurodymai“ yra susijusi būtent su duomenų valdytoju, nustatančiu, kokius duomenų tvarkymo veiksmus ir kaip jo vardu turi

¹²⁸ Rekomendacijų Nr. 01/2020 dėl priemonių duomenų perdavimo priemonėms papildyti, siekiant užtikrinti atitiktį ES asmens duomenų apsaugos lygiui, 2.0 versijos 38 punktas ir EDAV rekomendacijų Nr. 02/2020 dėl Europos pagrindinių garantijų taikant stebėjimo priemones 22 ir 24 punktai.

¹²⁹ Europos Komisijos tarptautinio duomenų perdavimo standartinių sutarčių sąlygų 14 straipsnis.

¹³⁰ Žr. 127 išnašą.

¹³¹ Rekomendacijų Nr. 01/2020 dėl priemonių duomenų perdavimo priemonėms papildyti, siekiant užtikrinti atitiktį ES asmens duomenų apsaugos lygiui, 2.0 versijos 66 punktas.

¹³² Visų pirma, duomenų valdytojo pareigos užtikrinti, kad duomenų tvarkymo už EEE ribų atveju duomenų tvarkytojas galėtų reikalauti tvarkyti duomenis tik pagal trečiosios šalies teisę, kuri užtikrina iš esmės lygiavertį apsaugos lygį. Taip pat žr. 116–122 punktus.

atlikti duomenų tvarkytojas¹³³. Bet kokia nuostata, kurią duomenų valdytojas įtraukia į sutartį su savo paslaugų teikėju ir (arba) duomenų tvarkytoju ir į kurią neįtrauktas prašymas atlikti asmens duomenų tvarkymą duomenų valdytojo vardu, taip pat nelaikoma nurodymu, kaip jis suprantamas pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktą. Be to, duomenų valdytojo nurodymai turėtų būti pakankamai tikslūs, kad apimtų konkretų asmens duomenų tvarkymą, o nagrinėjamos formuluotės atveju taip nėra. Be to, duomenų valdytojas visada turėtų (turėtų turėti) galimybę ir teisiškai privalo atšaukti tokį nurodymą ta apimtimi, kuria nurodymas tvarkyti asmens duomenis duomenų valdytojo vardu pažeistų BDAR. Tuomet duomenų tvarkytojas turėtų vadovautis tuo, kad duomenų valdytojas atšaukė savo nurodymą, ir nutraukti duomenų tvarkymą.

129. Duodamas nurodymus duomenų tvarkytojui, duomenų valdytojas praktiškai nustato savo duomenų tvarkymo tikslus ir priemones, visų pirma darydamas įtaką pagrindiniams duomenų tvarkymo elementams¹³⁴. Iš esmės duomenų valdytojo įtaka asmens duomenų tvarkymui išnyksta, kai ES arba valstybės narės teisės aktuose duomenų tvarkytojui nustatomi reikalavimai tvarkyti asmens duomenis, kurių duomenų valdytojas negali valdyti arba sustabdyti¹³⁵. Nors duomenų valdytojas gali priminti duomenų tvarkytojui laikytis ES ar valstybės narės teisės, tai negali būti suprantama kaip nurodymas pagal BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktą¹³⁶. Pačiame BDAR ši padėtis pripažįstama būtent nurodant, kad duomenų tvarkytojas turi tvarkyti duomenis tik pagal dokumentais įformintą duomenų valdytojo nurodymą, išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal Sąjungos arba valstybės narės teisę, kuri yra taikoma duomenų tvarkytojui (BDAR 28 straipsnio 3 dalies a punktas), ir privalo nedelsdamas informuoti duomenų valdytoją, jei nurodymas pažeidžia BDAR (BDAR 28 straipsnio 3 dalies paskutinė pastraipa).
130. EDAV mano, kad pirmiau pateikti argumentai taip pat taikomi tais atvejais, kai teisės aktų reikalavimas arba privalomas nurodymas kyla iš trečiosios valstybės teisės. Tokiu atveju nagrinėjamu įstatymu ribojama įtaka, kurią duomenų valdytojas gali daryti duomenų tvarkymui.
131. Be to, kartu su tuo, kas išdėstyta pirmiau, sąlyga, kad duomenų tvarkytojas įsipareigoja tvarkyti asmens duomenis tik pagal duomenų valdytojo dokumentais įformintus nurodymus, *„išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“*, savaime reiškia, kad duomenų tvarkymas duomenų valdytojo nurodymu yra taisyklė, o išimtis taikoma būtent duomenų tvarkymui ne duomenų valdytojo nurodymu (kaip matyti iš frazės „išskyrus atvejus, kai“). Be to, duomenų tvarkytojas vis tiek turi nuspręsti, ar laikytis jam taikomo teisinio prašymo arba privalomo nurodymo, ar susidurti su teisinėmis pasekmėmis, kurios atsirastų jam to nepadarius.
132. Tuo remdamasi EDAV daro išvadą, kad formuluotė *„išskyrus atvejus, kai tai daryti reikalaujama pagal įstatymą arba privalomą valdžios institucijos nurodymą“* (pažodžiui arba labai panašiais žodžiais), negali būti aiškinama kaip dokumentais įformintas duomenų valdytojo nurodymas. Duomenų valdytojas lieka atsakingas, jei jis neužtikrina, kad (pagalbinis) duomenų tvarkytojas tvarkytų asmens duomenis tik pagal jo dokumentais įformintus nurodymus. Tačiau ši nuostata netaikoma, kai duomenis

¹³³ EDAV gairių Nr. 07/2020 116 punktas.

¹³⁴ EDAV gairių Nr. 07/2020 20 punktas.

¹³⁵ Šiuo atžvilgiu situacija galėtų būti tokia, kokia numatyta BDAR 4 straipsnio 7 dalyje, kurioje nustatyta, kad, kai duomenų tvarkymo tikslai ir priemonės nustatyti Sąjungos arba valstybės narės teisės, duomenų valdytojas arba konkretūs jo skyrimo kriterijai gali būti nustatyti Sąjungos arba valstybės narės teise. Žr. 2024 m. sausio 11 d. ESTT sprendimo *Belgijos valstybė (Données traitées par un journal officiel)*, C-231/22, ECLI:EU:C:2024:7, 28–30, 35 ir 39 punktus; EDAV gairių Nr. 07/2020 22–24 punktus.

¹³⁶ Veikiau esant tokiam priminimui bus laikoma, kad duomenų valdytojas nustato sutartines apsaugos priemones, kuriomis siekiama užtikrinti, kad duomenų tvarkymas duomenų valdytojo vardu atitiktų visus BDAR reikalavimus ir juo būtų užtikrinta duomenų subjekto teisių apsauga.

tvarkyti reikalaujama pagal ES ar valstybės narės teisę arba kai duomenis tvarkyti už EEE ribų reikalaujama pagal trečiosios šalies teisę, kuri taikoma (pagalbiniam) duomenų tvarkytojui, ir ta teise užtikrinamas iš esmės lygiavertis apsaugos lygis.

Europos duomenų apsaugos valdybos vardu

Pirmininkė

(Anu Talus)